

KUTATÁSI ZÁRÓJELENTÉS

Kutatási zárójelentés

A fiatalkori közéleti aktivitás életpályára gyakorolt hatásai a Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzat volt és jelenlegi tagjai esetében

2024

készítette:

Borda Viktória

Vojtek Éva

NEAO-KP-1-202410-001219

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető	5
1.1. A kutatás módszertani háttere	6
II. Az ifjúsági önkormányzatok szerepe a közösségi életben	11
2.1. Az ifjúsági önkormányzatok közösségi szerepei	14
2.2 Ifjúsági részvétel a közpolitika alakításában	16
2.3. Az ifjúsági önkormányzatok kihívásai és jövőbeni kilátásaik	19
2.4 A fiatalkori közéleti aktivitás életpályára gyakorolt hatásai	22
III. A vizsgálat	27
3.1. Kérdőíves felmérés	29
3.2 Fókuszcsoportos interjú	58
IV. Ajánlások	71
V. Felhasznált irodalmak	74
VI. Mellékletek	78

I. BEVEZETŐ

Az ifjúsági önkormányzatok jelentősége az elmúlt évtizedekben egyre növekvő figyelmet kapott a demokratikus társadalmakban. Ezen intézmények célja, hogy bevonják a fiatalokat a közéleti és közösségi döntéshozatalba, lehetőséget biztosítva számukra a helyi ügyek formálásában való részvételre. Az ifjúsági önkormányzatok nemcsak az egyéni politikai tudatosságot növelik, hanem az aktív állampolgárság kialakulását is elősegítik. Ezen keresztül erősítik a közösségi kohéziót, bővítik a demokratikus részvétel lehetőségeit, és hozzáadott értéket képviselnek a helyi közösségek számára.

Jelen kutatás célja a Pécsváradon több évtizedes múltra visszatekintő Ifjúsági Önkormányzat egykori és jelenlegi tagjai motivációinak feltérképezése mellett, annak vizsgálata, hogy a szervezeti tagság milyen közvetlen, vagy éppen közvetett hatásokat gyakorolt az érintettek későbbi pályaválasztásaira és karrierútjára.

Magyarországon az ifjúsági önkormányzatok az 1990-es évek elejétől kezdődően terjedtek el, és ma is aktív szerepet töltenek be számos település életében. A Pécsváradai Ifjúsági Önkormányzat (továbbiakban PIFÖ) is ezen szervezetek közé tartozik, és immár több éve dolgozik a helyi fiatalok érdekében. A kutatás kiindulópontja azon az előfeltevésen alapul, hogy a fiatalok közéleti aktivitásának meghatározó tényezői azok a motivációk, amelyek előmozdítják a különböző önkéntes vagy választott pozíciók betöltését. Az ifjúsági önkormányzatok esetében mind az ún. önkéntesen vállalt feladatok és szerepkörök, mind a választott pozíciók jelen vannak, hiszen a tisztségek betöltéséhez, a demokratikus képviselői rendszerek sajátosságainak megfelelően a többség támogatása szükséges. Egyesek a szervezethez való csatlakozásuk és a közösségi tevékenységek révén szociális és interperszonális készségeiket kívánják fejleszteni, másokat a közösségük iránti felelősségérzet motivál, míg vannak, akiket a közéleti vagy politikai karrier iránti érdeklődés hajt. Az ilyen típusú motivációk vizsgálata nemcsak tudományos szempontból releváns, hanem

a gyakorlatban is hozzájárulhat ahhoz, hogy a helyi önkormányzatok és a civil szervezetek hatékonyabbá tegyék ifjúsági programjaikat és kezdeményezéseiket.

A kutatás elméleti háttérét az ifjúsági részvétel szociológiai és pszichológiai vizsgálata, valamint a közösségi vezetés fejlesztéséről szóló szakirodalom alkotják. A kutatás fő kérdése az volt, hogy mi ösztönzi a pécsváradi ifjúsági önkormányzat tagjait az aktív részvételre, illetve hogyan hatnak ezek a motivációk az ifjúsági önkormányzat működésére és hatékonyságára, valamint a későbbiekben a tagok pályaválasztására. Ennek érdekében kvalitatív és kvantitatív módszereket alkalmaztunk, beleértve interjúkat, kérdőíves felméréseket és a szervezeti tevékenységek megfigyelését.

Az ifjúsági részvétel kérdése különösen időszerű, mivel az elmúlt években mind hazai, mind nemzetközi szinten tapasztalható a fiatalok közéleti aktivitásának visszaesése, amely aggodalomra adhat okot a demokrácia jövője szempontjából. A Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzat pozitív példa lehet arra, hogy a megfelelően motivált és támogatott fiatalok aktívan és elkötelezetten képesek hozzájárulni közösségük fejlődéséhez. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak a helyi fiatalok közösségi elkötelezettségének megértéséhez, és segíthetnek a szervezet jövőbeli működésének, illetve hatékonyságának javításában.

1.1. A KUTATÁS MÓDSZERTANI HÁTTERE

A Fiatalok a részvételért Egyesület (a továbbiakban: Egyesület) a KreaFire elnevezésű projekt keretében alaptevékenységéhez szervesen kapcsolódva a fiatalok aktivizálást, különböző színtereken való részvételének elősegítését tűzte ki célul, elsősorban annak reményében, hogy hozzásegítse a 15-29 éves korú fiatalokat a felelős és tudatos állampolgári szerepre, részvételre való felkészüléshez. Ezen projekt égisze alatt valósult meg 2020 első felében az a kutatás, melynek célja a település vonatkozó korú fiatal lakosságának szükségletfelmérése volt, illetve, hogy a kapott eredmények fényében olyan javaslatok kerüljenek megfogalmazásra és olyan módszertan kerülhessen kialakításra, amely hozzásegíti a

szervezetet a korosztály hatékony megszólításához, a pécsvárad fiatalok helyben maradásának elősegítéséhez, valamint saját szolgáltatásaik, tevékenységük hatékonyságának növeléséhez, fejlesztéséhez. A kutatás fő célkitűzései között azon kérdésekre adható válaszok megtalálása volt, amelyek a fiatalok által megfogalmazott igényeket, elképzeléseket, célokat, véleményeket és javaslatokat összesíthetik saját maguk, illetve a város jövőjéhez és fejlődéséhez köthető közös perspektívák tekintetében.

A fiatalok számára a település életének alakításába való aktív részvétel lehetőségét, a döntéselőkészítésbe való bekapcsolódás esélyét, a fiatalokat érintő települési ügyekben történő véleményformálást a helyi Ifjúsági Önkormányzatok munkájába történő bekapcsolódás adhatja meg.

A Pécsvárad Ifjúsági Önkormányzat (továbbiakban PIFÖ) több évtizede van jelen Pécsvárad fiataljainak életében lehetőséget biztosítva a településen élő vagy tanuló fiatalok számára a közösségi szerepvállalás és az ifjúsági kezdeményezések helyi szintű érvényesítésére. A PIFÖ és az Egyesület munkája hosszú ideje összefonódik, az Egyesület tagjainak mindegyike részt vett az Önkormányzat életében. A kutatás az Egyesület jelenlegi és korábbi tagjainak a PIFÖ-vel kapcsolatos attitűdjeit, a szervezethez való csatlakozás körülményeit, illetve a tagság későbbi életpályára gyakorolt hatásait vizsgálja, a jövőbeni szervezetfejlesztési célok meghatározásának elősegítése érdekében.

Tekintettel arra, hogy a kutatás a jelenlegi és a korábbi tagok, alapítók, felnőtt segítők megkérdezését célozta, így nem került kijelölésre életkori korhatár vagy egyéb szűrő, az egyetlen szempontot a minta kialakításakor csupán az jelentette, hogy a megkérdezett az Egyesülettel valamilyen tagsági, résztvevői viszonyban álljon.

Az alkalmazott módszertan részeként online lekérdezés útján történő adatgyűjtés módszerei közül a kérdőíves vizsgálat (survey), valamint a fókuszcsoporthozos interjú került megvalósításra. Ezen módszerek biztosították a célcsoport mind szélesebb körű elérését, a válaszadási hajlandóság maximalizálhatóságát, valamint a kutatás céljainak is teljes mértékben megfeleltek.

A kérdőív online verziója egy, a megkérdezésbe bevont minden érintett számára hozzáférhető elektronikus felületen vált elérhetővé, a kitöltésre összesen két hét állt rendelkezésre, 2024. szeptember 15 és szeptember 30-a között. A kérdőíves megkérdezés során, a megismételt, második felhívást követően 44 kitöltött kérdőív állt rendelkezésre. Tekintve az alapsokaság körülbelül 75 fős létszámát, a 44 válaszadó relatíve sikeres elérésnek nevezhető, a minta nagysága reprezentatívvá teszi a vizsgálatot, figyelembe véve azonban annak korlátozott voltát.

A kérdőíves megkérdezés során nyert adatokból képzett eredmények és az ezekből levont következtések lokális metszetben érvényesek.

A kérdőíves megkérdezés mellett a kutatás során egy részben strukturált, fókuszcsoporthozos interjú is lebonyolításra került 2024. júliusában. Az interjúalanyok között olyan felnőtt segítők, illetve az Egyesület vezetője szerepeltek, akik a kezdetektől fogva meghatározó alakjai a pécsváradi ifjúságügy alakulásának, a vonatkozó közpolitikai törekvések, haladási irányok, az önkormányzati működés alapjainak kialakításában jelentős szerepet vállaltak. Az interjú célja szerint arra törekedett, hogy minél részletesebb és hitelesebb információk legyenek feltárhatóak a PIFÖ kialakulása és működése tekintetében, illetve, hogy a kérdőíves vizsgálat célcsoportja, a lekérdezés módja, valamint az alkalmazandó kérdések, témakörök megtervezése és összeállítása során alkalmazandó sarokpontok kialakításában segítséget nyújtsanak.

A kvantitatív kérdőíves kutatás az egyik leggyakrabban alkalmazott módszer az empirikus kutatásokban, amely lehetővé teszi a kutatók számára, hogy nagyszámú válaszadótól gyűjtsenek strukturált, számszerűsíthető adatokat. Ez a módszer elsősorban a kérdések standardizált formátuma révén válik hatékonná, amely megkönnyíti az eredmények statisztikai elemzését és az általánosítás lehetőségét.

1.1.1.A kérdőíves kutatás előnyei

Az egyik legnagyobb előnye a kvantitatív kérdőíves kutatásnak a nagymintás adatok gyűjtésére való alkalmasság. Az ilyen típusú

kutatások lehetővé teszik a reprezentatív minták alkalmazását, így a kapott eredmények általánosíthatók az adott populációra vonatkozóan. A kérdőívek sokszor könnyen kezelhetők, elektronikus úton vagy papíron is terjeszthetők, ami gyors és költséghatékony adatgyűjtést tesz lehetővé. Az előre meghatározott válaszlehetőségek révén a kutatók az adatokat könnyedén feldolgozhatják és elemezhetik, lehetővé téve az egyszerű statisztikai elemzéseket, mint például az átlagok, szórások vagy korrelációs elemzések. Ezen túlmenően a kvantitatív kérdőívek anonimitása segíthet abban, hogy a válaszadók őszintebben feleljenek, mivel kevésbé érzik magukat megfigyelve, mint például interjúk során. A standardizált kérdések révén elkerülhető a kutatói szubjektivitás, mivel minden válaszadó ugyanazokat a kérdéseket kapja, azonos módon. Jelen kutatás a minta, és elsősorban a válaszadók számának korlátozottsága miatt nem alkalmas az eredmények és a következtetések általánosítására, ugyanakkor jól reprezentálja a pécsváradi szervezetben szerepet vállalók motivációit és karrier választását.

1.1.2. Hátrányok

A kvantitatív kérdőíves kutatások hátrányai között szerepel, hogy a standardizált kérdések gyakran nem képesek megragadni a válaszadók tapasztalatainak mélységét és összetettségét. Az előre meghatározott válaszlehetőségek korlátozhatják a válaszadók önkifejezését, így bizonyos releváns információk elveszhetnek. Egy másik jelentős probléma a kérdőívek tervezésében rejlik: a nem megfelelően megfogalmazott vagy félreérthető kérdések torzíthatják az eredményeket.

A válaszadók motiválatlansága is problémát jelenthet. Az alacsony válaszadási arány rontja a kutatás megbízhatóságát és érvényességét, ami különösen akkor jelenthet gondot, ha a válaszadók egy adott csoportja alulreprezentált a mintában. Ezen túlmenően a kérdőívek kitöltése során fellépő fáradtság és a kérdések monotonitása torzításhoz vezethet, például amikor a válaszadók véletlenszerűen jelölnek meg válaszokat. Éppen ezért a mérőeszköz kialakításakor különösen hangsúlyos volt a kérdések egyszerű megfogalmazása és közérthetősége, valamint a

kérdések számának limitálása a gyors válaszadási lehetőségek és a figyelem fenntartása érdekében.

1.1.3. A kvantitatív kutatások kockázatai

A kvantitatív kérdőíves kutatások során fellépő egyik kockázat a minta torzítása. Ha a kutatás nem reprezentatív mintával dolgozik, akkor az eredmények nem általánosíthatók. Az adatgyűjtés során gyakran fennáll az adatminőség veszélye, például, ha a válaszadók nem őszintén válaszolnak, vagy ha válaszaikat külső tényezők befolyásolják. Ez a társadalmi kívánatosság torzításának nevezett jelenség, amikor a válaszadók olyan válaszokat adnak, amelyekről úgy gondolják, hogy azok elvártak vagy kedvezőek a kutató szemében.

Technikai kockázatok is előfordulhatnak, például amikor az online kérdőívek elérhetetlenek, vagy amikor a válaszadók technikai nehézségekbe ütköznek a kitöltés során. További kockázatot jelenthet az adatok biztonságának és anonimitásának megsértése, különösen érzékeny témák esetén.

Az adatfelvétel során a módszer előnyei és korlátai tudatos mérlegelésével törekedtünk mind a módszertanból fakadó hátrányok, mind a kockázatok elkerülésére, illetve kezelésére.

II. AZ IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATOK SZEREPE A KÖZÖSSÉGI ÉLETBEN

Az ifjúsági önkormányzatok egyik alapvető célkitűzése, hogy a fiatalokat bevonják a közösségi döntéshozatalba, legyen szó kulturális, szociális vagy környezetvédelmi ügyekről. Azáltal, hogy a fiatalok közvetlenül részt vesznek a helyi önkormányzati munkában, lehetőségük nyílik javaslatokat tenni, közvetlen visszajelzést adni, és közösségi projekteket kezdeményezni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek az intézmények képesek megváltoztatni a közösségi normákat és értékeket, valamint előmozdítani az innovatív megoldásokat a helyi szinten megjelenő problémák kezelésében.

A 21. század számos új vagy változó kihívással szembesíti a társadalmakat. Az emberi közösségeket strukturáló, az együttélést szabályozó normák és értékek átalakulóban vannak, sokan anómiáról beszélnek. Az fiatalok generációja legfontosabb életszakaszát egy olyan világban éli, ahol a társadalom alrendszereiben strukturálisan kódolt a bizonytalanság, ahol az igazodási pontok homályosak, és nem nyújtanak kapaszkodót. Ebben a változékony világban a fiatalok értékválasztásai tétovák, bizonytalanok a továbbtanulással, a munkával, a „menni vagy maradni” kérdésével kapcsolatban, nehezebben köteleződnek el, kevésbé kötnek házasságot, kevésbé vállalnak gyermekeket, jövőjük kiszámíthatatlan és labilis. Az oktatást és foglalkoztatást tekintve komoly probléma a munkanélküliség arányának közelmúltban megfigyelhető emelkedése a fiatalok körében. A rendszerváltást követően a hazai munkaerőpiac komoly krízisen ment keresztül, az azóta eltelt évtizedekben pedig folyamatos hullámvölgyek jellemzik. A munkanélküliség okainak és dinamikájának elemzése nem képezi tárgyát ennek a tanulmánynak, de néhány tényezőt érdemes megemlíteni, melyek a fiatalok foglalkoztathatóságát is befolyásolják. A területi egyenlőtlenségek, melyek a Dél-Dunántúli régióban különösen éreztetik hatásukat, nemcsak az országhatáron belüli vándorlásokért

felelősek, de részben a fiatalok nagyarányú külföldre költözését is magyarázzák. További okok az alacsony foglalkoztatás háttérében a külföldi beruházások változó szintjétől való függőség, a nyugdíjkorhatár emelkedése, továbbá a képzés és a foglalkoztatás közötti összhang hiánya. A humán erőforrás potenciálját a képesítések megszerzésének biztosítása és támogatása befolyásolja, ugyanakkor hazánkban problémát jelent a lemorzsolódás is. Itt nem csupán azokról a szakképző intézményekről van szó, amelyek nem nyújtanak elismert képesítést, hanem általánosságban az oktatási rendszerről, ahol az iskolapadokat végzettség nélkül elhagyók száma magasabb az uniós átlagnál. A boldogulás a társadalmi származás függvénye, a korai iskolaelhagyás pedig gyakran kapcsolatba hozható a szegénységgel, hátrányos szociális helyzettel. Az oktatási rendszerben erős a szegregáció, melynek következtében különösen a roma fiatalok és gyermekek, illetve azok kerülnek hátrányos helyzetbe, akik elmaradott térségekben élve egyáltalán nem jutnak hozzá a minőségi szolgáltatásokhoz, köztük az oktatáshoz sem. Kevés az olyan kezdeményezés, mely elősegítené a nem formális tanulás egész életen át tartó tanulás elemeként való elismerését. A szociális hátrányok meghatározzák az iskolai karriert, majd ezen keresztül a munkaerő-piaci pozíciót is. A munkaügyi szervezetek szolgáltatásai és az aktív munkaerő-piaci politikák ma már a munkanélküli fiatalokra is kiterjednek - láthatólag változó sikerrel azonban, mivel sok fiatal munkanélküli továbbra sem kap semmilyen támogatást, és segélyre sem jogosult, ráadásul a közmunka új szabályozása révén sokan a másodlagos munkaerőpiacról is kiszorulnak (Borda & Vojtek, 2020).

A fenti nehézségekkel olyan érzékeny életszakaszban találják szemben magukat a vizsgált korosztály tagjai, mely az önállósódás mellett a jövőbeni egzisztencia megteremtésének kihívásait is magában rejt. A közösségi szerepvállalások és az erre formalizált keretet nyújtó ifjúsági önkormányzatok a különböző kompetenciák erősítése és a gyakorlati tapasztalatok szerzése révén is támogathatják a fiatalokat ezen a rögös úton.

A társadalmi részvétel a fejlesztési célok meghatározásánál mára nem pusztán lehetőségként, hanem elvárásként fogalmazódik meg. A

szakirodalom számtalan előnyt tulajdonít a társadalmi részvételnek, mint például az igazságosabb és jobban informált társadalmi döntések, a politikai-gazdasági hatalom kontrollja vagy éppen a demokratikus politikai kultúrának való megfelelés (Pataki, 2007). A hazai közpolitikák színterein egyértelmű centralizációs folyamatok figyelhetőek meg. Ez a trend nem kedvez a lokalitásnak, az egymás iránti bizalomra, mint tőkére épülő helyi közösségek szerveződésének, ugyanakkor a társadalmi részvétel csak ezeken a szerveződésekön keresztül működhet hatékonyan. Jávor Benedek és Beke Zsolt (2012) *Résztevők és apatikusak* című tanulmányukban a lakosság részvétellel kapcsolatos hozzáállását, az állami intézményekbe vetett bizalom mértéke és a társadalmi szerepvállalás közötti kapcsolatot elemzik. Megállapításuk szerint a közösségi részvétel hazai megítélése és gyakorlata rendkívül ambivalens, és különösen a fiatalok mutatnak passzivitást. Az a szűk réteg, akik erőfeszítéseket is tesznek azért, hogy az általuk fontosnak ítélt részvételi folyamatokba be is kapcsolódjanak, akadályként elsősorban az intézmények ellenállását és a passzív társadalmi közeget is kárhoztatják a részvétel alacsony szintjéért Magyarországon.

Az ifjúsági önkormányzatok szerepe a közösség életében sokrétű és mélyreható, mivel közvetlenül hozzájárulnak a közösségi élet minőségének javításához, a demokratikus részvétel elmélyítéséhez, és a fiatalok politikai tudatosságának fejlesztéséhez. Ezek az önkormányzatok nemcsak a fiatalok politikai képviseletét erősítik, hanem hozzájárulnak az új kezdeményezések, közösségi projektek és innovatív megoldások kialakításához is, amelyek a közösség életét szolgálják.

Az ifjúsági önkormányzatok közvetlen kapcsolata a helyi hatóságokkal erősíti a fiatalok és a felnőtt politikai szereplők közötti párbeszédet. Ezáltal a fiatalok megismerhetik a demokratikus folyamatok működését, megtapasztalhatják, hogyan születnek a döntések, és milyen kihívásokkal jár a közösségi érdekek képviselete. Ez nem csupán politikai tudatosságot teremt, hanem hosszú távon hozzájárul a demokratikus értékek erősödéséhez a társadalomban.

2.1. AZ IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATOK KÖZÖSSÉGI SZEREPEI

Az ifjúsági önkormányzatok egyik legfontosabb célja, hogy elősegítsék a fiatalok részvételét a demokratikus folyamatokban és közösségi döntéshozatalban. Ez a részvétel különböző formákban valósulhat meg, például javaslattételek, helyi projektek kezdeményezése, valamint társadalmi vitákon való részvétel révén. Azáltal, hogy a fiatalokat bevonják a közösségi döntéshozatalba, az önkormányzatok aktívan hozzájárulnak a demokratikus kultúra fejlesztéséhez. Ezen a területen számos tanulmány hangsúlyozza az ifjúsági önkormányzatok jelentőségét, például Farthing (2012) munkája, amely rámutatott arra, hogy a fiatalok részvételi formáinak bővítése és elismerése alapvetően segíti az aktív állampolgárság kialakítását és fenntartását.

A helyi ifjúsági önkormányzatok Magyarországon egyedülálló szerepet töltenek be a fiatalok közpolitikai részvételének előmozdításában. Ezek az önkormányzatok olyan fórumokként működnek, amelyek lehetőséget nyújtanak a fiatalok számára, hogy részt vegyenek közösségük életének alakításában, véleményt nyilvánítsanak és javaslatokat tegyenek a helyi döntéshozók felé. Az ifjúsági önkormányzatok célja, hogy hidat képezzenek a fiatalok és a települési, illetve városi vezetők között, elősegítve ezzel az interaktív párbeszédet és a közös problémamegoldást. Az ifjúsági önkormányzatok számos olyan közösségi projektet terveznek és indítanak, amelyek célja a helyi lakosok életminőségének javítása. Ezek a projektek gyakran foglalkoznak társadalmi, kulturális, környezetvédelmi és oktatási kérdésekkel. Az ilyen típusú kezdeményezések gyakran olyan megoldásokat nyújtanak, amelyek a helyi lakosság igényeire reagálnak, és pozitívan befolyásolják a közösség fejlődését. Az ifjúsági önkormányzatok működése erős közösségi hálózatok kiépítésére is alkalmas. Az ifjúsági képviselők különböző háttérrel és tapasztalatokkal rendelkeznek, így a közös munka során megértést, toleranciát és együttműködési készséget alakítanak ki egymás iránt. A közös célokért való küzdelem és a közösségi projektek megvalósítása hozzájárul az egyéni és csoportos képességek fejlesztéséhez, erősítve a közösségi szolidaritást.

A közösségi projektek, amelyeket az ifjúsági önkormányzatok

kezdeményeznek, gyakran a helyi lakosság szélesebb rétegeit is érintik. Például környezetvédelmi kampányok, közösségi terek kialakítása, kulturális rendezvények és sportesemények szervezése révén az ifjúsági önkormányzatok képesek bevonni a lakosságot és pozitív társadalmi hatást gyakorolni. Az ilyen tevékenységek révén az ifjúsági önkormányzatok nemcsak erősítik a helyi közösségeket, hanem az egyes korosztályok közötti szakadékokat is csökkenthetik, elősegítve az együttműködést és a kölcsönös megértést. Az ifjúsági önkormányzatok működése során a fiatalok közösségi szerepvállalásának egyik fontos aspektusa a különböző társadalmi csoportok közötti párbeszéd elősegítése. Azáltal, hogy különböző háttérű fiatalok dolgoznak együtt közös célokért, a csoportmunka során kialakuló szolidaritás és megértés erősíti a közösségi hálózatokat és hozzájárul a szociális kohézióhoz. Lüküslü et al. (2021) tanulmányában arra a következtetésre jutott, hogy az ifjúsági politikák összehangolása és az interkulturális párbeszéd támogatása jelentősen növeli a közösségi együttműködést és csökkenti a társadalmi megosztottságot.

Az ifjúsági önkormányzatok gyakran járnak élen az új technológiák és innovatív megoldások alkalmazásában. Az internet és a digitális eszközök használata révén a fiatalok képesek gyorsan és hatékonyan megszervezni tevékenységeiket, bevonni a helyi közösségeket, és online kampányokat indítani. Collin (2008) tanulmánya kiemeli, hogy az internetes kommunikáció milyen fontos szerepet játszik a fiatalok politikai identitásának és közösségi részvételének fejlődésében

Szintén fontos szerepe van ezeknek a szervezeteknek a közösségi terek és ifjúsági központok létrehozásában és fenntartásában. Ezek a helyek nemcsak a fiatalok számára biztosítanak találkozási lehetőséget, hanem a közösség egészének javát is szolgálják. A közösségi terek fejlesztése során a fiatalok olyan értékes tapasztalatokat szereznek, amelyek segítenek nekik a jövőbeli vezetői szerepek betöltésében.

2.2 IFJÚSÁGI RÉSZVÉTEL A KÖZPOLITIKA ALAKÍTÁSÁBAN

Az ifjúsági részvétel a közpolitikai döntéshozatalban kulcsfontosságú szerepet játszik a társadalom demokratikus fejlődésében és a közösségi életben. Az ifjúság nemcsak a jövő reménysége, hanem a jelen változásainak aktív szereplője is lehet, ha megfelelő platformokat és lehetőségeket biztosítanak számára. Az elmúlt évtizedek során számos kezdeményezés igyekezett bevonni a fiatalokat a politikai és közéleti folyamatokba, felismerve, hogy véleményük és energiájuk elengedhetetlen a hatékony döntéshozatalhoz.

Az ifjúsági részvétel a közpolitikában magában foglalja a véleménynyilvánítás különböző formáit, például az ifjúsági fórumokon, tanácsokban, civil szervezetekben való részvételt, valamint az online platformok és közösségi média aktív használatát a közéleti ügyek népszerűsítésére. Az ifjúsági részvétel célja, hogy a fiatalok aktív szereplőkként vegyenek részt a közpolitikák alakításában, lehetőséget kapva arra, hogy hozzájáruljanak a döntéshozási folyamatokhoz és azok hatásaihoz.

Az ifjúsági részvétel különböző szinteken történhet: helyi, regionális és országos szinten egyaránt. A politikai részvétel hagyományos formái közé tartozik a választásokon való részvétel, kampányok szervezése, petíciók benyújtása, tüntetések szervezése, de az ifjúsági szervezetek és tanácsokban való részvétel is kiemelten fontos. Az ilyen jellegű részvétel lehetőséget biztosít a fiataloknak arra, hogy aktívan alakítsák saját jövőjüket, és közvetlenül befolyásolják a társadalom fejlődését.

Az ifjúsági szervezetek kiemelt szerepet töltenek be abban, hogy a fiatalok hangja hallhatóvá váljon a közpolitikai döntéshozatal során. Az ilyen szervezetek fórumokat és találkozókat biztosítanak, ahol a fiatalok megoszthatják véleményüket, javaslatokat tehetnek, és közösen dolgozhatnak olyan megoldásokon, amelyek a közösség érdekeit szolgálják. Az ifjúsági önkormányzatok, tanácsok és fórumok hatékony eszközként szolgálnak a fiatalok képviselőit, és lehetőséget biztosítanak arra, hogy közvetlen kapcsolatot alakítsanak ki a döntéshozókkal.

2.2.1 Politikai nevelés és tudatosság

A politikai nevelés alapvető szerepet játszik a demokratikus társadalmak fenntartásában és fejlesztésében. A demokratikus elvek és a politikai részvétel megértése hozzájárulhat ahhoz, hogy a polgárok felelősségteljes, tájékozott és aktív tagjai legyenek közösségüknek és társadalmuknak. Az oktatási rendszerek, a civil szervezetek és a közéleti szereplők közösen formálhatják az egyének politikai tudatosságát, hozzásegítve őket az értékek, az érdekek és az aktív szerepvállalás megértéséhez.

Először is, a politikai nevelés hozzájárul a társadalmi részvétel erősítéséhez. Az állampolgárok politikai műveltsége alapvető feltétele annak, hogy tudatos döntéseket hozzanak, aktívan részt vegyenek a választásokon, és elköteleződjenek a közösségi ügyek iránt (Delli Carpini & Keeter, 1996). A politikai nevelés célja, hogy megismertesse a fiatalokkal a politikai intézményrendszer működését, a döntéshozatali folyamatokat, valamint a közéleti viták jelentőségét. Ezen ismeretek birtokában az egyének nem csupán passzív szemlélői, hanem aktív résztvevői lehetnek a demokratikus rendszernek, akik képesek képviselni érdekeiket, kritikusan gondolkodni és megvédeni az alapvető emberi jogokat.

A politikai nevelés egyben a demokratikus értékek megőrzésének egyik leghatékonyabb eszköze. Egy demokratikus társadalom csak akkor maradhat fenn, ha tagjai osztoznak az alapvető értékekben, mint például a szólásszabadság, a jogállamiság és az emberi méltóság tisztelete. A politikai nevelés célja az, hogy az állampolgárokat ezen értékek tiszteletére és védelmére nevelje, és felhívja a figyelmet a demokratikus normák megsértésének veszélyeire (Biesta, 2011). A tudatosan nevelt állampolgárok könnyebben felismerik a populizmus, az autoriter törekvések és más antidemokratikus tendenciák veszélyeit, és aktívan fellépnek ezek ellen.

Továbbá, a politikai nevelés a társadalmi kohézió erősítésében is jelentős szerepet játszik. A politikai diskurzus gyakran teremt konfliktusokat és ellentéteket, azonban a megfelelő politikai nevelés lehetőséget ad az eltérő nézőpontok megértésére és tiszteletére. Az empátia és a

párbeszédképesség fejlesztése segít csökkenteni a társadalmi polarizációt, amely a modern demokráciák egyik legnagyobb kihívása. Ezzel szemben a politikai nevelés hiánya könnyen vezethet a manipuláció, az álhírek és az előítéletek elterjedéséhez, amely aláássa a demokratikus intézmények iránti bizalmat.

A politikai nevelés szükségességét az is alátámasztja, hogy a modern társadalmakban egyre nagyobb nyomás nehezedik a polgárookra, hogy informált döntéseket hozzanak komplex politikai és gazdasági kérdésekben. Az információáradat, amely az internet és a digitális média révén folyamatosan elérhető, kihívások elé állítja az egyének kritikus gondolkodási képességeit. Ennek megfelelően a politikai nevelésnek alkalmazkodnia kell a modern kommunikációs környezethez, hogy hatékonyan tudjon eligazítást nyújtani a dezinformáció, a manipuláció és a polarizáló tartalmak világában (Mihailidis, 2014).

Az ifjúsági részvétel a közpolitikai döntéshozatalban egyre nagyobb figyelmet kap világszerte, hiszen a fiatalok aktív szerepvállalása nemcsak a demokrácia szilárdítását, hanem a társadalom fenntartható fejlődését is elősegíti. Az elmúlt évek során számos ország felismerte, hogy a fiatalok véleményének bevonása a politikai döntéshozatalba új perspektívákat hoz, valamint javítja a politikai folyamatok hitelességét és hatékonyságát.

Az ifjúság politikai nevelése és tudatosságának növelése alapvető szerepet játszik a hatékony részvételben. Az oktatási rendszerek feladata, hogy olyan képzési programokat és lehetőségeket kínáljanak, amelyek a politikai tudatosságot, a kritikus gondolkodást és a közéleti szerepvállalás iránti elköteleződést fejlesztik. Az iskolák, egyetemek és közösségi programok nagy szerepet játszanak abban, hogy a fiatalok felismerjék a közélet és a politika fontosságát, valamint abban, hogy önálló, felelős állampolgárokká váljanak.

A digitális kor lehetőséget teremtett arra, hogy a fiatalok a közösségi média és egyéb online platformok segítségével kapcsolódjanak egymáshoz és a politikai eseményekhez. Az online aktivizmus és digitális kampányok révén a fiatalok sokkal gyorsabban elérhetik és megszólíthatják társaikat, valamint hatékonyan tudnak véleményt formálni és információt

megosztani. Az internetes kommunikáció lehetőséget nyújt arra, hogy a fiatalok szélesebb közönséghez juttassák el üzeneteiket, ezzel befolyásolva a közvéleményt és a döntéshozókat is.

2.3. AZ IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATOK KIHÍVÁSAI ÉS JÖVŐBENI KILÁTÁSAIK

Az ifjúsági önkormányzatok működése azonban számos kihívással jár. Az egyik legnagyobb probléma a források hiánya és az intézményi támogatás korlátozottsága, ami gyakran megnehezíti a programok megvalósítását. Ezen túlmenően a fiatalok részvétele is hullámzó lehet, mivel a motiváció fenntartása hosszú távon nehéz feladat, különösen, ha az eredmények nem azonnal tapasztalhatók.

Annak érdekében, hogy az ifjúsági önkormányzatok a jövőben is hatékonyan működjenek, szükség van a helyi hatóságok és más érdekelt felek támogatására. A fiatalok képzésével, mentorálásával, valamint a közösségi részvétel lehetőségeinek bővítésével az ifjúsági önkormányzatok továbbra is fontos szerepet játszhatnak a közösségfejlesztésben. Az ilyen kezdeményezések hosszú távon hozzájárulhatnak a demokratikus értékek, a közösségi összetartás és a társadalmi felelősségvállalás elmélyítéséhez.

Annak ellenére, hogy a fiatalok egyre nagyobb arányban vesznek részt a közéletben, számos akadály állja útjukat. Az egyik legjelentősebb akadály a politikai közöny, amely gyakran abból ered, hogy a fiatalok nem érzik, hogy véleményük ténylegesen számít. Az alacsony szintű politikai tudatosság és az információhiány is komoly kihívás, hiszen sok fiatal nem ismeri a politikai rendszer működését vagy azt, hogyan tudná befolyásolni a döntéshozatalt. Ezen kívül strukturális akadályok, például a megfelelő intézményi keretek hiánya vagy a fiatalokkal való párbeszéd hiánya szintén hátráltatják részvételüket.

A megoldás egyik lehetséges útja az, hogy a fiatalok számára elérhetővé kell tenni a politikai képzési programokat, valamint olyan platformokat kell biztosítani számukra, ahol megoszthatják véleményüket és

hozzájárulhatnak a közösségi döntéshozatalhoz. Az iskolai oktatásban és közösségi programokban a politikai tudatosság növelése elősegítheti, hogy a fiatalok elkötelezettebbé váljanak a közéleti kérdések iránt.

Számos országban a fiatalok közpolitikai részvételét elősegítő modellek már sikeresen működnek, és inspirációul szolgálhatnak más államok számára. Skandináviában például erős hagyománya van az ifjúsági tanácsoknak, amelyek közvetlenül bevonják a fiatalokat a helyi döntéshozatalba. A skandináv országok ifjúsági tanácsai kiemelkedő szerepet játszanak a fiatalok demokratikus részvételének és közösségi szerepvállalásának erősítésében. A Norvégia, Svédország, Dánia, valamint Finnország és Izland területén működő ifjúsági tanácsok – helyi, regionális és országos szinten egyaránt – biztosítják a fiatalok számára a döntéshozatalba való beleszólás lehetőségét. Ezek a tanácsok nemcsak a fiatalok érdekeinek képviseletét célozzák meg, hanem hozzájárulnak a demokratikus értékek megőrzéséhez, a közösségi identitás erősítéséhez és a fiatalok politikai neveléséhez is. A skandináv ifjúsági tanácsok egyik fontos vonása az autonómia és az aktív részvétel hangsúlyozása. Ezek a szervezetek gyakran szoros kapcsolatban állnak a helyi és központi kormányzattal, ugyanakkor függetlenek maradnak azoktól, hogy valóban a fiatalok érdekeit képviselhesék. A fiatalok, akik ezeken a tanácsokon belül tevékenykednek, közvetlen lehetőséget kapnak arra, hogy részt vegyenek a közéleti vitákban, befolyásolják a fiatalokat érintő politikai döntéseket, és kifejezzék véleményüket az ifjúságot érintő különböző kérdésekben (Nordic Council of Ministers, 2018).

Ezek a tanácsok gyakran szoros kapcsolatban állnak a különböző ifjúsági szervezetekkel, helyi önkormányzatokkal, és más, a fiatalokat támogató szervezetekkel. Ez lehetővé teszi a közvetlen párbeszédet a döntéshozókkal, valamint az ifjúsági politika alakításában való aktív részvételt. A skandináv országokban az ifjúsági tanácsok nemcsak formális intézmények, hanem a fiatalok saját ügyükért történő felelősségvállalásának platformjai is, ahol képviselhetik érdekeiket és hozzájárulhatnak a társadalmi folyamatokhoz (Kallio & Häkli, 2013).

Európai Unió projektjei is támogatják a fiatalok közéleti szerepvállalását, például a különböző szervezeteken (például oktatási intézmények, Tempus

Közalapítvány, illetve egyéb civil szervezetek) keresztül pályázható Erasmus+ program, amely különféle ifjúsági cseréket és képzéseket szervez, hogy a fiatalok megismerkedhessenek más országok politikai folyamataival és új perspektívákat nyerjenek. Ezek az együttműködések lehetőséget adnak a fiataloknak, hogy egymástól tanuljanak, megismerjék a különböző országok gyakorlatait, és aktívabb szerepet vállaljanak a közéletben.

Magyarországon is egyre több olyan kezdeményezés van, amely a fiatalok közéleti részvételét segíti elő. Az ifjúsági önkormányzatok például kiváló platformot biztosítanak a fiatalok számára, hogy megvitathassák a helyi közösségeiket érintő kérdéseket. Számos civil szervezet, mint például a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány (DIA), képzéseket, tábortokat és fórumokat szervez a fiatalok számára, hogy fejlesszék vezetői és kommunikációs készségeiket. A DIA egyik kiemelkedő kezdeményezése e tekintetben az országos hálózatként működő helyi szintű közösségi vitaklubok létrehozása, amely a demokrácia tanulásának, gyakorlásának, a demokratikus működési folyamatok megismerésének, valamint a vitakultúra és a kapcsolódó készségek fejlesztésének egyik kiváló terepe a fiatalok számára. A helyi és országos ifjúsági programok lehetőséget nyújtanak arra is, hogy a fiatalok közvetlenül hozzájáruljanak a közösségük fejlesztéséhez, és aktívan részt vegyenek olyan projektekben, amelyek javítják az életminőségüket.

Magyarországon a fiatalok részvételének egyik legnagyobb kihívása a közöny leküzdése és a politikai szerepvállalás iránti bizalom növelése. A társadalmi-gazdasági tényezők, például az elvándorlás, a munkahelyek bizonytalansága és az oktatás kihívásai szintén befolyásolják a fiatalok politikai elkötelezettségét. Azonban számos lehetőség is adódik a fiatalok számára, hogy részt vegyenek a közéletben, például az ifjúsági szervezetekben és fórumokban való aktív szerepvállalás révén.

A jövőbeni lehetőségek közé tartozik az ifjúsági programok és képzések további fejlesztése, az innovatív megoldások alkalmazása a politikai részvétel ösztönzésére, valamint a fiatalok számára elérhető digitális eszközök kihasználása.

A helyi ifjúsági önkormányzatok Magyarországon egyedülálló szerepet töltenek be a fiatalok közpolitikai részvételének előmozdításában. Ezek az önkormányzatok olyan fórumokként működnek, amelyek lehetőséget nyújtanak a fiatalok számára, hogy részt vegyenek közösségük életének alakításában, véleményt nyilvánítsanak és javaslatokat tegyenek a helyi döntéshozók felé. Az ifjúsági önkormányzatok célja, hogy hidat képezzenek a fiatalok és a települési, illetve városi vezetők között, elősegítve ezzel az interaktív párbeszédet és a közös problémamegoldást.

2.4 A FIATALKORI KÖZÉLETI AKTIVITÁS ÉLETPÁLYÁRA GYAKOROLT HATÁSAI

A fiatalkori közéleti aktivitás, beleértve a politikai részvételt, a civil szervezeti munkát és az önkéntes tevékenységeket, fontos szerepet játszik a fiatalok életpályájának formálásában. Az ilyen típusú aktivitások nemcsak az egyéni készségek és a társadalmi kapcsolatok fejlesztésében játszanak szerepet, hanem hatással vannak a jövőbeli szakmai és közéleti szerepvállalásra is. Az ilyen típusú szerepvállalás kiemelten fontos kérdés a demokratikus társadalmak számára, mivel a közösségi részvételük és elkötelezettségük nagymértékben meghatározza a demokrácia jövőjét. Ahhoz, hogy jobban megértsük a fiatalok közéleti aktivitásának indítékait, különféle motivációs elméleteket érdemes vizsgálni. Ezek az elméletek rávilágítanak arra, hogy milyen belső és külső tényezők mozgatják a fiatalokat, amikor politikai vagy közösségi ügyekben aktívan részt vesznek.

2.4.1 A közösségi szerepvállalást meghatározó motivációk

Az egyik legmeghatározóbb motivációs elmélet, amely a fiatalok közéleti szerepvállalását is jól magyarázza, az önmeghatározás elmélete (Self-Determination Theory, SDT), amelyet Deci és Ryan (2000) dolgoztak ki. Az elmélet szerint az emberek belső motivációját három alapvető pszichológiai szükséglet határozza meg: az autonómia, a kompetencia és a kapcsolódás. A fiatalok esetében a közéleti szerepvállalás gyakran

azért vonzó, mert lehetőséget nyújt számukra az önálló döntéshozatalra (autonómia), a képességeik gyakorlására és fejlesztésére (kompetencia), valamint a közösségi kapcsolódásra, a társadalmi értékek és célok megosztására (kapcsolódás). Az önkéntes tevékenységekben, ifjúsági önkormányzatokban vagy civil szervezetekben való részvétel például gyakran azért motiválja a fiatalokat, mert úgy érzik, hogy valódi változást érhetnek el, és részesei lehetnek egy nagyobb közösségnek.

Az elismerés és a külső jutalmak is fontos szerepet játszanak a fiatalok közéleti szerepvállalásában. Az extrinzik motiváció szerint az emberek gyakran azért vesznek részt közéleti tevékenységekben, mert elismerésre, díjazásra vagy bizonyos státusz megszerzésére törekszenek (Deci & Ryan, 1985). A politikai vagy közösségi szerepvállalás által a fiatalok gyakran úgy érzik, hogy elismerést és megbecsülést kapnak a közösségtől vagy a társadalmi környezetüktől. Ez különösen fontos lehet azok számára, akiknek szükségük van a közösségi elfogadásra és az önértékelésük megerősítésére.

Maslow (1943) szükségletpiramisa szintén megvilágítja, hogy a fiatalok miért választják a közéleti szerepvállalást. Az alacsonyabb szintű fiziológiai és biztonsági szükségleteken túl, a piramis felsőbb szintjein helyet kapó társas kapcsolatok, önbecsülés és önmegvalósítás szintén befolyásolják a közéleti szerepvállalást. A fiatalok közösségi tevékenységek révén kereshetik az önmegvalósítást, az önbecsülésük erősítését és a társadalmi elfogadottságot. Az önmegvalósítás szintjén pedig olyan értékek, mint az igazságosság, a társadalmi egyenlőség vagy a környezeti fenntarthatóság kerülhetnek előtérbe, amelyekért aktívan kiállnak.

A fiatalok közéleti szerepvállalása gyakran szoros összefüggésben áll a társadalmi identitásukkal és azzal, hogy milyen közösségi értékeket képviselnek. Tajfel és Turner (1979) társadalmi identitáselmélete szerint az emberek a csoporttagságuk révén határozzák meg önmagukat, és a csoportérdekek érvényesítése érdekében is hajlandók fellépni. Ez a motiváció különösen releváns lehet az ifjúsági csoportok és szervezetek esetében, ahol a közösségi identitás és az értékalapú szerepvállalás kulcsszerepet játszik. A fiatalok például azáltal, hogy részt vesznek ifjúsági tanácsokban vagy politikai mozgalmakban, kifejezhetik saját társadalmi

értékeiket, és hatással lehetnek a közösségükre. A közéleti szerepvállalás emellett sokszor erkölcsi és etikai alapokon is nyugszik. Kohlberg (1973) erkölcsi fejlődéelmélete szerint a magasabb szintű erkölcsi fejlődést elért fiatalok hajlamosabbak a társadalmi igazságosságért folytatott küzdelemre és az etikai elköteleződésre. Azok a fiatalok, akik az erkölcsi fejlődés magasabb szintjén állnak, gyakran keresnek olyan közéleti szerepeket, amelyek révén érvényesíthetik igazságérzetüket, harcolhatnak a diszkrimináció ellen, vagy küzdhetnek a fenntartható fejlődésért. Az ilyen motivációk erőteljes hajtóerőt jelentenek a közösségi szerepvállalásban, mivel a fiatalok úgy érzik, hogy etikai kötelességük cselekedni.

Fontos megjegyezni, hogy a fiatalok közéleti motivációi nemcsak belső tényezőkön alapulnak, hanem külső tényezők is befolyásolják őket. A társadalmi környezet, a politikai légkör, a család és az oktatási intézmények mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a fiatalok mennyire érzik magukat képesnek és hajlandónak arra, hogy részt vegyenek a közéletben. Az iskolai oktatás, amely hangsúlyozza a demokratikus értékeket és a részvétel fontosságát, szintén kulcsfontosságú lehet (Fleming & Huebner, 2018).

2.4.2 Készségek és kompetenciák fejlődése a közéleti szerepvállalás kapcsán

A fiatalkori közéleti részvétel egyik legfontosabb hatása a személyes készségek és kompetenciák fejlődése. Az ifjúsági önkormányzatokban, civil szervezetekben vagy politikai mozgalmakban való részvétel lehetőséget biztosít a fiatalok számára, hogy fejlesszék kommunikációs, tárgyalási és vezetői készségeiket (Checkoway, 2011). Az ilyen tapasztalatok lehetővé teszik a résztvevők számára, hogy jobban megértsék a társadalmi problémákat, hatékonyabban tudják képviselni közösségük érdekeit, és megtanulják, hogyan lehet hatást gyakorolni a közpolitikákra (Farthing, 2012). Ezek a képességek elősegítik a fiatalok későbbi karrierútját, legyen szó bármilyen szakmáról, ahol a kommunikáció, az együttműködés vagy a vezetés fontos szerepet játszik.

A közéleti aktivitás szintén hozzájárul a közösségi elköteleződés növeléséhez és a társadalmi felelősségvállalás érzésének kialakításához. Azok a fiatalok, akik részt vesznek közösségi projektekben vagy politikai szervezetek munkájában, gyakran erősebb kötődést alakítanak ki közösségükkel, és aktívan részt vesznek annak fejlődésében (Collin, 2008). Ez a folyamat erősíti az aktív állampolgárság eszméjét, és arra ösztönzi a résztvevőket, hogy későbbi életük során is vállaljanak közösségi szerepeket, például önkéntesként vagy politikai tisztségek betöltésével (Bessant, 2004).

A közéleti aktivitás jelentős szerepet játszhat a társadalmi mobilitás elősegítésében is. Azok a fiatalok, akik közéleti szerepet vállalnak, gyakran szélesebb társadalmi és szakmai hálózatot alakítanak ki, ami előnyöket biztosíthat számukra a munkaerőpiacon (Gurstein et al., 2003). Az aktív részvétel során szerzett tapasztalatok, kapcsolatok és elismerések hozzájárulnak a társadalmi státusz emelkedéséhez és a karrierlehetőségek bővüléséhez. Az ifjúsági vezetők gyakran felkérést kapnak különböző tanácsadó testületekben vagy döntéshozó szervezetekben való részvételre, ami további karrierlehetőségeket nyit meg számukra.

A fiatalkori közéleti részvétel szintén növeli a politikai tudatosságot és erősíti a demokratikus értékeket. Az ifjúsági szervezetekben való részvétel során a fiatalok gyakran szembesülnek a társadalmi problémák komplexitásával és a közpolitikai döntéshozatal nehézségeivel (Head, 2011). Ezáltal növekszik a politikai rendszerek iránti érdeklődésük és elköteleződésük. Az ilyen tapasztalatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a fiatalok felnőttként is aktív állampolgárok legyenek, akik képesek hatékonyan képviselni saját és közösségük érdekeit.

Összességében elmondható, hogy a fiatalkori közéleti aktivitás fontos szerepet játszik az egyéni életpályák formálásában, a készségek és kompetenciák fejlesztésében, valamint a közösségi elköteleződés és társadalmi mobilitás elősegítésében. Az ilyen típusú aktivitás nemcsak a fiatalok, hanem az egész társadalom számára is hasznos, mivel elősegíti a demokratikus részvétel, az aktív állampolgárság és a társadalmi innováció fejlődését.

A fiatalok közpolitikában való részvétele olyan folyamat, amely magában foglalja a fiatalok bevonását az életüket befolyásoló intézményekbe és döntésekbe. Ez érinti a fiatalok kezdeményezéseit és szerveződéseit az őket érintő politikai kérdések köré, a felnőttek erőfeszítéseit a fiatalok bevonására a közintézmények politikai folyamataiba, valamint a fiatalok és felnőttek közös munkáját az intergenerációs politikai partnerségekben (Checkoway, 1998).

Tanulmányok azt mutatják, hogy az ilyen erőfeszítések hatással lehetnek a fiatalok társadalmi fejlődésére, erősítve ismereteiket, gyakorlati készségeiket, társadalmi értékeiket és közéleti kompetenciáikat. Ezek az erőfeszítések felkészíthetik a fiatalokat polgári szerepeikre, és bevonhatják őket a civil társadalom megújításába, amely különösen fontos egy olyan időszakban, amikor a polgári részvétel egyes mértékei csökkenő tendenciát mutatnak.

III. A VIZSGÁLAT

Pécsvárad a Dél-Dunántúli régióban, Baranya megyében a Pécsvárad-i járás központjaként helyezkedik el, Pécstől mintegy 20 kilométerre a 6-os számú főút mellett. A települést még Szent István alapította, a feljegyzések 1333-ban említik először városként, majd 1439-től mezővárosként. Modernkori történetében fontos mozzanat, hogy 1947-ben és 1948-ban magyar családok ezreit telepítették kényszerűen a Beneš-dekrétumok rendelkezései alapján a Felvidékről Pécsváradra és környékére. Ennek is köszönhető, hogy a településen a mai napig nagyarányú a német nemzetiségűek (svábok) jelenléte. Pécsvárad a rendszerváltást követően 1993-ban Göncz Árpádtól kapta vissza városi rangját. A város műemlékekben, idegenforgalmi nevezetességekben gazdag. Mai képe is érzékelteti a hajdani királyi alapítású egyházi központ méltóságát. Ezt az évszázados képet meghatározza a Zengő előterében magasló katolikus templom és a vár.

A település társadalmát, az országos átlagnak megfelelően, öregedés jellemzi. A lakosságszám a 70-es évektől kezdődően stabil, 4000 fő körül állandósult. Bár a foglalkoztatási mutatók a baranyai átlaghoz képest kedvezőek, ez nem a gazdasági teljesítőképességnek, hanem a rendkívül alacsony megyei szintnek köszönhető. A kedvezőtlen demográfia trendnek köszönhetően az iskoláskorúak száma a településen folyamatosan csökken, ami a helyi oktatási intézmények szolgáltatási palettájának szűküléséhez vezet, különösen Pécs elszívó hatása miatt. Ugyanakkor mentőövet jelenthet, hogy saját kollégium révén vonzó a középiskola a más településeken lakó diákok számára is. A bölcsőde és az óvoda kihasználtsága is növekszik. Pécsvárad járási központ szerepének köszönhetően egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal is ellátja a környező településeket. A város több intézménye (művelődési ház, könyvtár stb.) az év folyamán számos rendezvénynek ad otthont. A kulturális életet több civil szervezet működése gazdagítja. Több állandó és időszakos kiállítás mellett a település népszerű rendezvények otthona is, évente több alkalommal is több száz turistát csalogatva a városba.

Pécsvárad kiemelt figyelmet szentel a lakosság megtartásának, ezen belül is igen motivált a fiatalok elvándorlásának megelőzésében, illetve a diplomás fiatalok térségbe vonzási lehetőségeinek kidolgozásában. A város Településfejlesztési Konceptiója és Integratív Településfejlesztési Stratégiája (2015) alapján egyértelműen azonosítható az erre vonatkozó célkitűzés:

„Kiemelt cél a diplomás fiatalok kifelé irányuló migrációjának megfékezése, a meglévő humán erőforrás megtartása, illetve számukra a vonzerő növelése.”

A Konceptió ezzel összefüggésben kiemeli az oktatási, képzési rendszer fejlesztését, a gondoskodó város megvalósítását, a társadalmi integráció erősítését, valamint a lakhatási feltételek javítását és a bérlakásprogram fejlesztését, a szükséges gazdaságfejlesztési lépések megtételét, a helyi identitástudat erősítését, mint a képzett fiatal lakosság megtartásának és településre vonzásának zálogát. Ennek egyik jeleként értékelhető az is, hogy a város vezetése elkötelezett az ifjúság döntéshozatalba, települési ügyekben való bevonása tekintetében és több, mint két évtizede támogatja az Ifjúsági Önkormányzat létét és működését.

A Pécsvárad Ifjúsági Önkormányzat 2001-ben alakult, demokratikus alapon működő jogi személyiséggel nem rendelkező ifjúsági szervezet, melynek fő célja a város kulturális és közösségi életének színesítése, a helyi ifjúság érdekeinek képviselése. Mindemellett elkötelezett szabadidős programok, koncertek, gyerekprogramok, nyári táborok, sportversenyek, szakmai műhelyek szervezésében is. A két évtizedes folyamatos működés során több hagyományossá vált program (Média tábor, Gyereknapi Dombay-tónál, Májusfakitanólcsoport, Lime mozi) fűződik a szervezet nevéhez. A szervezet tagjai 13 és 25 év közötti fiatalok, akik a korosztályukhoz tartozó fiatalok szavazatai alapján kerülnek a kilenc képviselőből és egy polgármesterből álló testületbe, amelynek egy része önkéntesekből áll, akik javadalmazás nélkül látják el feladataikat, segítik az Önkormányzat munkáját. Az ifjúsági polgármester állandó meghívottja a helyi képviselő-testületi üléseknek, melyeken tanácskozási joggal vehet részt (<https://www.pecsvarad.hu/onkormanyzat/ifjusagi-onkormanyzat>).

3.1. KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS

A kérdőíves felmérés a módszer sajátosságainak köszönhetően alkalmas nagy létszámú csoportok tagjainak egyidejű vizsgálatára, a csoport körében adott témában jelentkező vélemények, attitűdök, elvárások azonosítására, mindezt olyan módon kivitelezve, hogy csupán alacsony mértékben terheli meg a válaszadókat. A kutatás céljaihoz teljes mértékben igazodott ezen módszer alkalmazása, hiszen az alapvető célkitűzés szerint a Fiatalok a részvételért Egyesület jelenlegi és korábbi tagjainak mind nagyobb körét igyekezett elérni, hogy felderítse, mint volt vagy jelenlegi PIFŐ tagok szervezettel kapcsolatos véleményét, attitűdjeit, illetve annak értékelését, miként befolyásolta vagy befolyásolja jelenleg is életüket, lehetőségeiket, kapcsolataikat stb. a PIFŐ-höz való kapcsolódás.

Tekintettel arra, hogy a célcsoport egy része jelenleg nem Pécsváradon él vagy az ország más részén dolgozik és csak hetente-kéthetente vagy akár még ritkábban látogat csupán haza, a kérdőíves lekérdezés az online térben valósult meg, a potenciális válaszadók a kérdőív kitöltési helyét jelölő linket e-mailben, illetve a közösségi portálokon keresztül küldött üzenetek, megosztások formájában kapták meg. A módszer ismert hátránya, hogy a visszaérkezési arány az „önkitöltős szindróma” érvényesülése miatt gyakran törvényszerűen alacsonyabb, mint a személyesen, kérdezőbiztossal felvett kérdőíves esetében. Az online kérdőív ezen karakterisztikája érvényesülni látszott, hiszen a kiküldött linket a szervezet több mint 75 volt és jelenlegi tagja megkapta, azonban mindössze 44 kérdőív érkezett be kitöltöttként, ami csak részben nevezhető sikeresnek (bár a válaszadási hajlandóság meghaladja az online felmérések során tapasztalható átlagos arányt), ugyanakkor még az „önkitöltős szindróma” miatt sem merül fel reprezentativitási probléma, ugyanakkor az eredmények csupán lokálisan és e korlátokat ismerve értékelhetőek.

A kitöltők nemek szerinti megoszlása egészen azonos a férfiak és a nők tekintetében, relatíve kis különbség tapasztalható csupán a női és férfi kitöltők létszámában és arányában, hiszen előbbi 41%, utóbbi pedig 59%-ra tehető. A válaszadók közel azonos nemek szerinti megoszlása

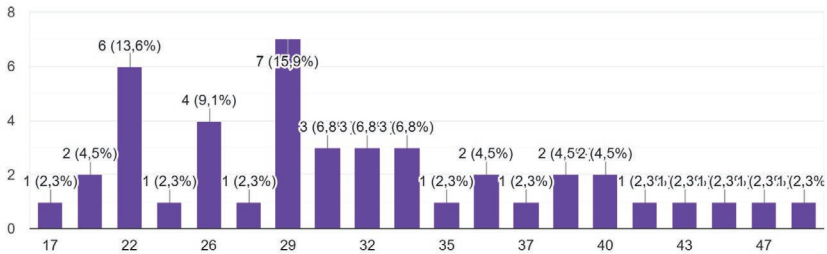

híven tükrözi az országos helyzetképet, hiszen a válaszadók életkora 17 és 50 között oszlik meg, ezen életkori sávokon belül pedig gyakorlatilag szinte teljesen azonos női és férfi arányokkal találkozhatunk (<https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html>). A válaszadók közötti férfi és női eloszlást tekintve tehát elmondható, hogy nem képezhetőek az egyes nemek vonatkozásában elkülönülten érvényesülő sajátosságok, hiszen ezen arányoknál ilyen különbségtétel, a nemek szerinti esetlegesen előforduló karakteres különbségek meghatározása nem lehetséges.

A megkérdezettek életkora viszonylag nagy szórást mutatott, amelyet az 1. számú diagram is jól szemléltet. Jelen vizsgálat esetén nem került meghatározásra életkori kategória, csupán arra kértük a válaszadókat, jelöljék meg életkorukat. A legfiatalabb válaszadó 17, a legidősebb pedig 50 éves volt, ami jól mutatja, hogy egyaránt szerepeltek a mintában olyanok, akik jelenleg a szervezet tagjai, illetve olyanok is, akik az alapítók között szerepelnek, illetve korábbi tagok, felnőtt segítők. Jól látható, hogy a válaszadók jelentősebb hányada (32 fő) a 17 és 35 év közötti kategóriában szerepel, 35 év felett mindössze 12 főt találunk, akik nagy szórást mutatnak az egyes életkorok között, itt már nem láthatunk nagyobb csoportosulást. Három konkrét életkor szerepel a legnagyobb arányban a válaszok között, 6 fő 22 éves, 7 fő 29 éves, 4 fő pedig 26 éves, ami azt jelenti, hogy a válaszadók több, mint harmada (39%) ebben a három életkorban van éppen. A 31, 32 és 34 éves életkorok a következő, legmagasabb említésszámmal megjelenő kategóriák, amelyet 3-3-3 fő jelölt. Ezekon felül igen elszórtan találunk 1-2 fős jelöléseket. A válaszadók színes és igen nagy szórással jelentkező megoszlása miatt nem képezhetőek belső csoportok a vizsgált korosztályon belül, illetve ennek köszönhetően a kapott információk jobbra a teljes korosztály véleményét tükrözik, hiszen nem csupán egy-két kiugróan magas számú, azonos korban lévő személyekből álló csoport adja az eredmények nagyobb részét.

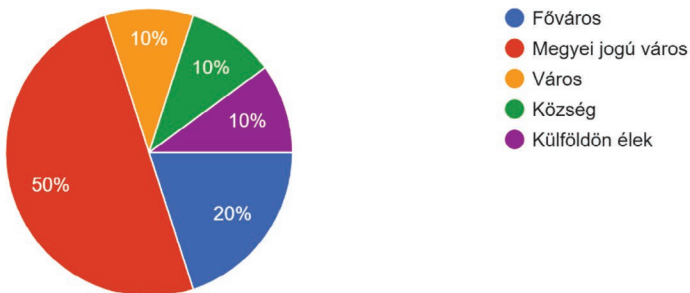

1. sz. diagram: Válaszadók életkor szerinti megoszlása

Nem minden válaszadó él jelenleg Pécsváradon, vagyis nem minden megkérdezett rendelkezik feltétlenül pontos és aktuális képpel a város életéről, fejlettségéről, az ott zajló programokról, rendezvényekről, 44 főből 26-an tartózkodnak életvitelszerűen a településen, 18 fő azonban már máshol él. Azok, akik nem a település lakói jelenleg a településhierarchia különböző szintjein elhelyezkedő településtípusokon élnek, illetve olyanokat is találunk közöttük, akik már nem az ország lakói. A Pécsváradról elköltözötték fele (10 fő) valamilyen megyei jogú város lakója, 20%-uk pedig a fővárosba költözött, hogy ott próbáljon szerencsét. Az egyéb városban vagy községben élők aránya megegyezik, 10-10%, illetve ugyanennyien, összesen ketten élnek külföldön.

2. számú diagram: A nem Pécsváradon élők megoszlása a lakóhely típusa szerint

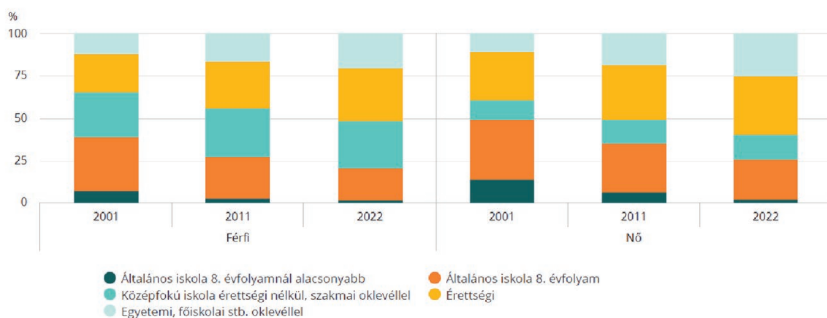

A rendszerváltozás utáni időszak hozta az iskolázottságban a legnagyobb változást, az oktatás kiterjedését közép- és felsőfokú szinten egyaránt. A szakmunkás, szakiskolai oklevéllel rendelkezők aránya megnégyszereződött, az érettségizetteké megháromszorozódott, a diplomásoké pedig majdnem hatszorosára nőtt az elmúlt negyedszázadban. A KSH 2016-os mikrocenzus felmérésének időpontjában a népesség 18%-a volt diplomás, 28%-a pedig érettségivel rendelkező. További 18%-ot tesznek ki a szakmunkás és szakiskolai végzettséggel rendelkezők, valamint 20%-ra tehető az általános iskolai végzettségűek aránya, illetve egyre csökkenőben van a legalább általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya (KSH, 2017). Az elmúlt évtizedek népszámlálási adataiból jól látható, miszerint ezt követően is folyamatosan növekszik a népesség iskolázottsági szintje, illetve egyre alacsonyabb az alapfokú végzettséggel sem rendelkezők aránya.

3. számú diagram: a lakosság iskolai végzettségének alakulása a népszámlálási adatok alapján

A 15 éves és annál idősebb népesség megoszlása legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint nemeként

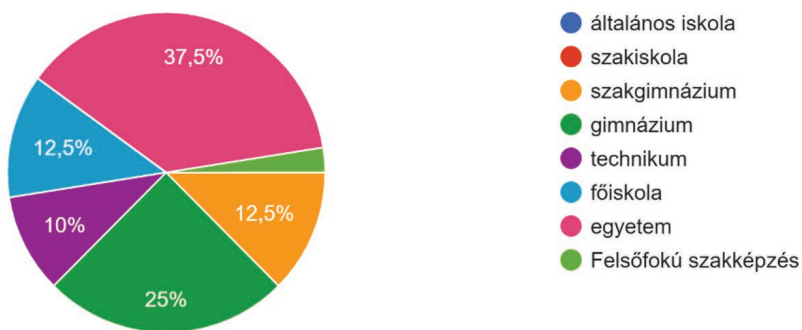

A 2022-es népszámlálás adatai szerint a felnőtt lakosság 22%-a rendelkezik felsőfokú iskolai végzettséggel, míg egyharmaduk érettségizett. A legfeljebb általános iskolai végzettséget szerettek hányada 23%-ra redukálódott, a szakmával rendelkezők (érettségi nélkül) aránya pedig kismértékű változást mutat csupán a tíz évvel korábbi népszámlálási adatokhoz képest. A nők iskolázottsága az elmúlt évtizedekben a férfiakét meghaladó mértékben emelkedett.

Az országos adatokhoz hasonló, sőt azoknál egy kicsit kedvezőbb iskolázottsági adatokat láthatunk a megkérdezettek körében. A válaszadók több, mint harmada (37,5%), ami az országos átlagot lényegesen meghaladó hányad, rendelkezik egyetemi, további 12,5%-uk pedig főiskolai végzettséggel, vagyis a válaszadók fele valamilyen felsőfokú iskolai végzettséget mondhat magáénak. A válaszadók további, közel 40%-a, ami szintén kedvezőbb az országos átlagnál, szerzett érettségit gimnáziumban vagy szakgimnáziumban. Olyan személyeket, akik legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkeznek, nem találunk a válaszadók között.

4. számú diagram: Azon válaszadók iskolai végzettség szerinti megoszlása, akik jelenleg nem folytatnak tanulmányokat

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a megkérdezettek körében várhatóan tovább javulhat majd, hiszen 15 fő nyilatkozott úgy, hogy jelenleg is folytat tanulmányokat valamilyen oktatási intézményben, közülük pedig 6 fő valamilyen felsőoktatási intézményben egyetemi diploma megszerzését célozta meg, 2 fő posztgraduális képzésben vesz részt, 1 fő pedig doktori iskolai tanulmányokat folytat. Az előző kérdésre adott válaszok számával összevetve jelen kérdés eredményeit, valószínűsíthető, hogy néhányan, bár még valamilyen közép-, vagy felsőfokú intézményben tanulnak, a befejezett tanulmányokra vonatkozó kérdés esetén is jelölték a már megszerzett végzettségeiket. Elmondható tehát, hogy a kitöltők jobbra az országos átlagot meghaladó iskolai

végzettséggel rendelkeznek, vagy szerezhetik azt a közeljövőben. A még tanulmányokat folytatók körében találunk jogász képzésben résztvevőket, kereskedelem és marketing, gazdasági informatika, turizmus vendéglátás, illetve mérnöki képzésben résztvevőket, az egy fő doktorandusz pedig neveléstudományi képzés hallgatója.

Azon válaszadók között, akik már megszerezték felsőfokú végzettségüket szintén számos terület képviselőit megtalálhatjuk: 1 fő informatikus, 2 fő egészségügyi, egészségügyi területen végzett, 3 fő közgazdász, 1 fő szociális munkás és óvodapedagógus, 1 fő végzett politológiát és jogot, további 1 fő politológiát, 1 fő kommunikáció és médiatudomány, illetve esztétika szakot, 1 fő szintén kommunikáció és médiatudományt, 1 fő gazdálkodásmenedzsmentet, 1 fő kereskedelem és marketing szakot, illetve találunk 1-1 főt művészeti, műszaki, természettudományi, bölcsész és pedagógiai végzettséggel. Jól látható, hogy a válaszadók között többen is vannak olyanok, akik több területen szereztek felsőfokú végzettséget, nem csupán egy diplomával rendelkeznek.

A megkérdezettek közül 37 fő van jelen valamilyen formában, valamilyen területen a munkaerőpiacon. A korábbi kérdések válaszaiból kiindulva, többen lehetnek olyanok, akik tanulmányaik mellett dolgoznak, illetve olyanok is, akik a képzési időszakot lezárva helyezkedtek el hosszabb-rövidebb ideje a munkaerőpiacon. A foglalkoztatási területek között szintén egészen nagy szórás tapasztalható, hiszen a mezőny közel fele mindössze három szféra között oszlik el, azonban a válaszadók 40%-a összesen 11 területen helyezkedett el. A három gyűjtőterület nem más, mint az informatika (9 fő), az ipar (7 fő), valamint a kereskedelem (7 fő), amelyek felszívták a válaszadók 59%-át. Ezen felül 2-2 fő van jelen a humán közszolgáltatások világában, a szociális, valamint az egészségügyi szektorban, illetve 2 fő dolgozik a vendéglátásban, továbbá 1-1 fő jelölése mentén jelenik meg közigazgatás, a mezőgazdaság, a pénzügyi szféra, az oktatás, illetve 1 fő tevékenykedik egyházi civil szervezet keretein belül, 1 fő kulturális területen, 1 fő valamilyen meg nem jelölt szolgáltatási szegmensben, 1 fő pedig freelancerként.

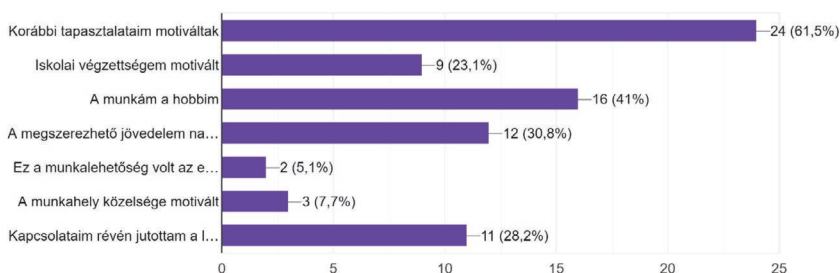
A munkaterület választása, az elhelyezkedés szempontjából számos tényezőt említhetünk, ami befolyásoló tényezőként jelentkezhet. A

kérdésfeltevés elsősorban arra irányult, hogy az adott területen történt elhelyezkedés milyen mértékben volt tudatos választás eredménye, szakmai koncepció mentén meghozott döntés, illetve lehetett-e bármilyen szerepe a PIFÖ-ben eltöltött időszaknak a pályaválasztás tekintetében. A válaszok azt mutatják, hogy a legtöbbször, a válaszadók több, mint 60%-át korábbi tapasztalatai motiválták a munkahelyválasztás során. Bár ennél a kérdésnél még nem került kifejtésre, milyen jellegű tapasztalatokra utaltak a válaszadók, de feltételezhető, hogy esetlegesen a korábbi ifjúsági önkormányzati tagság, tevékenység is lehetett, ami a megszerzett tapasztalatok révén irányította a szóban forgó döntést. A válaszadók 41%-a igen szerencsés helyzetben van, hiszen a hobbija a munkája, ők tehát elsősorban önmaguk megélése, önmegvalósításuk mentén választottak foglalkozást, 31% azonban úgy nyilatkozott, hogy pénzügyi okok mentén hozta meg döntését és a megszerzhető jövedelem motiválta a munkahelyválasztás során. Az elhelyezkedés tekintetében a kapcsolati tőke egy különösen fontos dimenziót jelenthet, hiszen a meglévő kapcsolatrendszer jelentősen befolyásolhatja egyrészt magát az elhelyezkedés lehetőségét, ugyanakkor azt is, hogy milyen területen, milyen bérezés mellett lesz esélye az egyénnek belépni a munkaerőpiacra. 11 válaszadó, vagyis a válaszolók közel harmada kapcsolatrendszerét felhasználva jutott jelenlegi munkalehetőségéhez, ami szintén nem kapott hosszabb kifejtést, de akár magában hordozhatja azt is, hogy a korábbi PIFÖ-ben szerzett kapcsolódások mentén sikerült belépnie a munka világába. A tudatos döntések sorában szerepel az a 9 válasz, amely azt jelöli, hogy a válaszadó olyan munkakörben igyekezett elhelyezkedni, amelyre iskolai végzettsége predesztinálta, vagyis elsődlegesen a szakmájában, hivatásában keresett munkalehetőséget és optimális módon talált is ilyen jellegű munkaalkalmat. Kevésbé szakmai tudatosságot és motivációt jelöl az a néhány válasz, ami a munkahely közelségét jelölte meg, mint az elhelyezkedés okát (3 fő), illetve az egyetlen adódó lehetőség kihasználásából következett (2 fő).

5. számú diagram: Jelenlegi szakmai tevékenység mögött meghúzódó motivációs tényezők

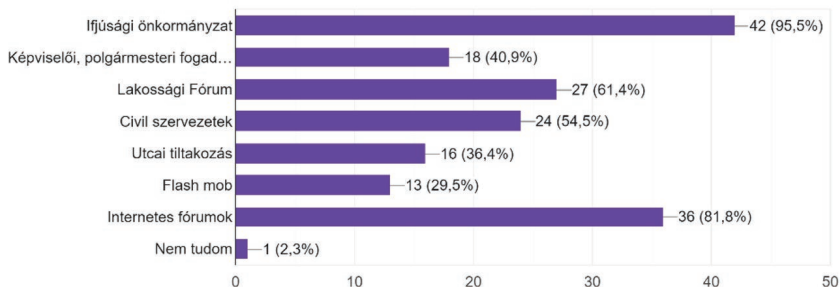

A helyi közügyek, a közpolitika alakulása igen kardinális kérdés minden település életében, különös tekintettel arra a vetületére, hogy kik lesznek azok a társadalmi csoportok, akik lehetőséget kapnak arra, hogy részt vegyenek a helyi társadalmat érintő ügyek alakításában, illetve milyen módon, milyen fórumokon van lehetőségük ezt megtenni. Számos érdekcsoport fellelhető minden lokalitás életében, azonban helyenként igen eltérő lehet, hogy mely csoportok azok, amelyek valós erővel, ráhatással rendelkeznek, illetve mely ügyekben, mely érdekcsoportok kaphatnak szót és mely egyéb csoport ellenében. A helyi közügyek alakításába való bekapcsolódásra, a véleményformálás, a döntések előkészítésében való valamilyen formájú részvételre vonatkozóan számos csatorna és fórum állhat rendelkezésre, fontos kérdés azonban, hogy ezek melyike működik valóban a gyakorlatban és elérhető-e a fiatalok számára. A válaszadók mindegyike kifejezte véleményét e kérdés kapcsán, amelynek eredményeként azt láthatjuk, hogy a helyi közügyek alakulásába való bekapcsolódás lehetőségére vonatkozó elsődleges fórumként az ifjúsági önkormányzat intézményét jelölték meg, két válaszadón kívül minden megkérdezett jelölte ezt a lehetőséget. Mivel a megkérdezettek több választ is megjelölhettek, az internetes fórumok alkalmazása, mint véleménynyilvánítási lehetőség szintén igen magas (82%-os) jelölési arányt kapott. Ezt követte sorban a lakossági fórumokon való részvétel, amelyet a válaszadók harmada jelölte meg lehetséges opcióként, a civil szervezetekhez való csatlakozás, amely a válaszadók több, mint fele szerint

járható út, illetve a törvény adta lehetőség, a képviselői és polgármesteri fogadóórán való megjelenés és közvetlen véleménynyilvánítás lehetősége szerepelt a helyi közügyek alakításába való bekapcsolódás fő eszközei, csatornái, lehetőségei között. A sorban utolsóként kaptak helyet a látványosabb, nyilvános véleménykifejezési módok, mint például az utcai tiltakozás, valamint az adott témához, problématerülethez kapcsolódó flash mob-ok szervezése. A kérdés nem feltétlenül vonatkozott az esetlegesen alkalmazott eszközök hatékonyságának értékelésére, de talán egyfajta eredményességi sorrendet, belső értékelést is jelenthet a jelölések aránya.

6. számú diagram: a helyi közügyek alakításába történő bekapcsolódás lehetséges eszköze, fóruma

Fontos kérdést jelenthet a bevonódás, a motiváció tekintetében, hogy miként értékeljük a fiatalok számára élhető közösség kialakítása, a közösségi kapcsolatok élőként való megtartása, a közösség-szervezés feladatának felelősségét, kinél, mely szereplőknél helyezük el az aktiválás, az adott területen és meghatározott célért való tevékenykedés feladatát, felelősségét. A következő kérdés elsősorban arra volt hivatott, hogy beazonosítsa, milyen mértékben érzik magukat megszólítva a fiatalok, illetve hogyan vélekednek arról, kinek a „dolga” a fiatalok közösségeinek életben tartása, részükre közösségi programok szervezése. A válaszok egészen egyértelmű módon szinte teljesen egy irányba mutatnak. A megkérdezettek 81%-a szerint a településen élők közös feladata és felelőssége azonosítható, további 14% pedig azt emelte ki, hogy maguk a fiatalok is tevélegesen hozzá kell járulniuk, hogy járuljanak e célok

eléréséhez, vagyis 95%-ban a felelősségmegosztás elvét jelölték meg a válaszadók. Mindössze egy fő vélekedett úgy, hogy az aktuálisan regnáló településvezetés feladata az ilyen jellegű tevékenységek megszervezése, aktivizálása, egy fő pedig mindegyik opciót helytállóként jelölte meg szöveges válaszában.

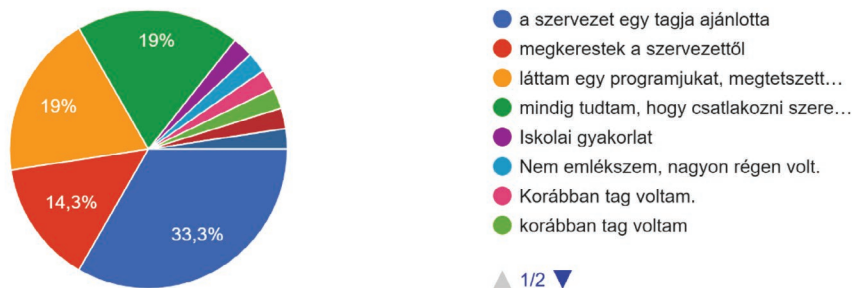
Minden szervezet életében a működése, fejlődése, új tagok toborzása, illetve a tisztújítás szempontjából különösen fontos, hogy milyen módon kerülnek, kerülhetnek kapcsolatba a potenciális tagokkal, részvevőkkel. A PIFŐ életében elsődlegesen az ajánlásos rendszer működik, hiszen a válaszadók harmada úgy került kapcsolatba a szervezettel, hogy annak egy tagja ajánlotta a részvétel lehetőségét, vetette fel a csatlakozási opciót. Emellett konkrét megkereséses rendszer is működik a tagok toborzása tekintetében, hiszen 9 fő, a válaszadók 14,3%-a nem maga tette meg az első lépést a csatlakozás felé, hanem őt keresték meg a szervezettől. E két adat jól mutatja, hogy a toborzás, a tisztújítás vonatkozásában erőteljes szerepe van a mindenkori tagok ismeretségi- és kapcsolatrendszerének, hiszen a válaszadók közel fele (48%-a) vagy konkrét megkeresés útján, vagy ajánlással csatlakozott az Önkormányzathoz.

Olyan válaszadókkal is találkozunk, nevezetesen a megkérdezettek ötödével, akik igen tudatosan viszonyultak a PIFŐ-beli tagsághoz, hiszen korábban készültek rá, szerepelt a terveik között, hogy csatlakoznak a szervezethez, amint ez lehetséges lesz.

Ahogy a 7. számú diagram adatai is mutatják, kevésbé jellemző, hogy spontán módon, „az utcáról” érkezzen valaki a szervezethez, esetleg azért, mert igénybe vevőként részese volt a PIFŐ által szervezett programoknak és ez keltette fel benne az érdeklődést, de mégsem elhanyagolható az így csatlakozók aránya, hiszen a válaszadók ötöde ilyen módon kapott kedvet ahhoz, hogy részt vegyen a PIFŐ munkájában, ami pedig egyértelműen a szervezet közösségi élettel, valamint a megvalósított programokkal kapcsolatban mutatkozó hatékonyságát jelzi, lévén, hogy nem csupán a közösség fejlesztésében vállaltak szerepet ilyen módon, de kellőképpen képesek aktivizálni a fiatalokat arra, hogy részesei akarjanak lenni a helyi közügyek alakításának, részt vállaljanak az ifjúsági önkormányzat munkájában.

7. számú diagram: Hogyan kerültél kapcsolatba a PIFÖ-vel?

Elenyésző számú jelölést kapott a további néhány kategória, 1-1 fő kapcsolódott iskolai gyakorlata részeként, korábbi egyesületi tagsága okán, illetve alapítóként.

A PIFÖ működése és tevékenységének értékelése kapcsán nem elhanyagolható a csatlakozás módja mellett a csatlakozás célja sem, hiszen egészen más módon értékelheti utólag a szervezetben eltöltött időt egy olyan személy, aki „csupán” közösségi programokat keresett, mint aki elkötelezett volt a helyi közügyek alakítása tekintetében, illetve egészen más intencióval, intenzitással van jelen a szervezetben, másként profitál a szervezeti tagságából. A válaszokból látható, hogy alapvetően három tényező dominált a csatlakozásra vonatkozó döntés meghozatalakor:

- a válaszadók többsége (44%) tudatosan a politikai szerepvállalás, a közpolitikába, a helyi közügyek alakításába való bekapcsolódás célját szem előtt tartva csatlakozott a PIFÖ-höz. Ők azok, akik elkötelezettek a helyi ügyek vonatkozásában, illetve alapvetően is érdeklődnek a politika iránt, szeretnék a közösség aktív tagjaként, a döntéshozatali folyamatokba is szervesen bekapcsolódni, aktív állampolgárságot gyakorolni.
- a megkérdezettek következő nagyobb hányada (23%) a szervezet által biztosított programok mentén döntött úgy, hogy csatlakozik a PIFÖ munkájához, tagságot vállal, akár tisztviseleként is jelen

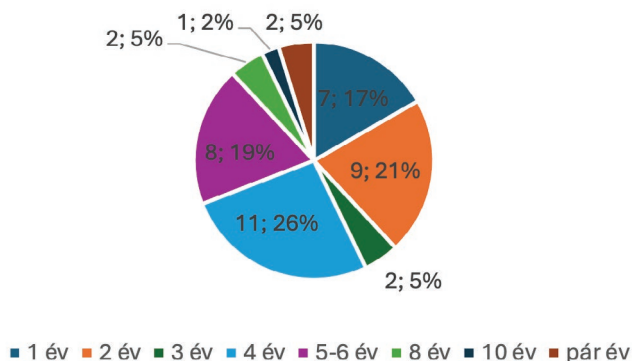
lesz a szervezet munkájában, őket tehát elsősorban a szervezet munkássága, az általa biztosított és elérhető lehetőségek kiaknázása fényében hozták meg csatlakozási döntésüket.

- a válaszok egy további, az előzővel azonos arányban (23%) az önkormányzat közösségi vetületét emelték ki és a tagok azon igényét hangsúlyozták ki, amely a valahová tartozás érzésének, illetve a közösségi élmény megélésére vonatkozott.

A fenti válaszokból jól látható tehát egyrészt a fiatalok preferenciarendszere adott szervezetek, illetve életük alakításának vonatkozásában, amelyben megjelenik az aktív állampolgárság lehetőségének megélése, a különböző programokhoz való csatlakozás lehetővé tétele, valamint egy közösséghez való kapcsolódás, beágyazódás igénye. A válaszok másrészt jól körvonalazzák a PIFŐ fő előnyeit, a hatékonyságát hordozó fő területeket is, ugyanakkor kiemelik azokat a dimenziókat, ahol kétségtelenül a szervezet felelősségvállalására van szükség, ami nem más, mint a politikaalakítás, politikai szocializáció, a programlehetőségek elérése, valamint a közösségfejlesztési tevékenység.

A következő lényeges vetülete a szervezeti tagságnak a csatlakozás módja, mikéntje és célja mellett a szervezet kötelékében eltöltött idő hossza, amely igen nagy szórást mutat a jelenlegi és a korábbi tagok körében.

8. számú diagram: PIFŐ-nél eltöltött idő hossza

Ahogy a fenti diagram is jól szemlélteti, a legjellemzőbb a válaszadók körében a két ciklusra, azaz 4 évre kiterjedő tagság (26%) vagy ennél hosszabb időtartam, ugyanakkor igen magas arányban vannak azok is, akik csupán 1-2 évet töltöttek el a szervezeten belül (17 és 21%), vagyis körülbelül egy ciklus erejéig kapcsolódnak a szervezethez. Néhány esetben előfordul az is, hogy a tagok 2-3 vagy 4-5 éves tagságot követően kapcsolatban maradnak a szervezettel és felnőtt segítőként támogatják tovább a PIFÖ munkáját. A PIFÖ-vel való kapcsolat megszakadásának okaként egyértelműen az időhiány jelölhető meg, hiszen a megkérdezettek 58%-a nyilatkozott úgy, hogy azért szakadt meg a korábban egyébként rendszeres és aktív kapcsolata az önkormányzattal, mert nem volt már ideje a szervezetben való közreműködésre, további 16% pedig fizikailag is távol került a szervezettől, hiszen ők voltak azok, akik el is költöztek a településről, ami ellehetetlenítette számukra a rendszeres és hathatós közreműködést a PIFÖ életében. Hét fő válasza arra utal, hogy ők nem feltétlenül önszántukból szakították meg a kapcsolatot a szervezettel, egész egyszerűen átlépték a csatlakozást megengedő életkori korhatárt, így egyszerűen megszűnt szervezeti tagságuk, néhányan azonban nem vesztették el teljesen a kapcsolatot, hiszen ahogy az már a korábbi válaszok esetében is felmerült, felnőtt segítőként maradtak a szervezet életének szerves részei. Mindenképpen pozitívum a PIFÖ működésének vonatkozásában, hogy mindössze 3 fő nyilatkozott úgy, hogy valamilyen konfliktus következményeként szakította meg a szervezettel való kapcsolatát és vetett véget a tagságának.

9. számú diagram: A PIFÖ-ben vállalt tagság megszűnésének oka

▲ 1/2 ▼

A megkérdezettek 60%-a egyébként szerves részét képezte az Önkormányzatnak, hiszen nem csupán tagok voltak, de tisztségviselők is. 5 fő korábban ifjúsági polgármesterként volt jelen a PIFÖ-ben, közülük egy fő kivételével mindenki ki is töltötte a ciklushoz kapcsolódó időtartamot, 1 fő pedig alpolgármesteri címet viselt. 15 fő ifjúsági önkormányzati képviselő volt, de akad 1 fő pénztáros, illetve bizottsági tagságot viselők is, vagyis a válaszadók igen nagy százaléka szerves részét képezte az Önkormányzatnak, nem csupán laza kapcsolódással volt jelen a szervezet életében, de a helyi ifjúságügyet, a fiatalok életét befolyásoló döntéshozatali és döntéselőkészítési folyamatokban is aktívan részt vállalt. A tagokat a szervezetben vállalt és elvégzett konkrét feladataikról, felelősségi köreikről kérdezve a legtöbb válasz a programszervezésre, közösségi események szervezésére vonatkozóan érkezett. 29 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy voltak-e konkrét teendői a szervezetben, legtöbbjük (néhány kivételtől eltekintve) pedig a rendezvények, bálók, gyerekprogramok, bulik, filmklub, szabadtéri mozi, klubfoglalkozások szervezésében, lebonyolításában (dekoráció, plakátkészítés, kommunikáció, fotózás stb.) vállalt közreműködést említették. Néhány fő volt csupán, aki eltérő választ adott, egyikük a pénzügyeket említette, mint a konkrétan megjelölhető fő felelősségi körét, egy fő pedig a sajtóval való kapcsolattartást, a PR tevékenységek ellátását, illetve a disszeminációs tevékenységeket emelte ki.

Amennyiben egy adott szervezet tevékenységét szeretnénk értékelni, összefoglalni, egyszerűen csak egy képet kapni azzal kapcsolatban, hogy miben járul hozzá tagjainak életéhez, milyen előnyöket, lehetőségeket hordoz számukra, akkor mellett, hogy áttekintjük a szervezet feladatlírását, célkitűzéseit, önmeghatározását, érdemes megkérdeznünk az érintetteket, ők maguk mit gondolnak arról, hogy mit profitáltak a szervezeti tagság által, miben fejlődtek, gazdagodtak általa. A megkérdezettek személyes tapasztalataik, megéléseik mentén szubjektív élményeiket, értékelésüket fogalmazták meg, azonban azonosíthatóak a válaszokban jól látható közös halmazok, olyan csomópontok, amelyek szinte minden válaszadó esetében megjelentek.

10. számú diagram: Befolyásolta-e pályaválasztásodat, hogy a PIFÖ tagja voltál?

A 10. számú diagramról leolvasható információk szerint a megkérdezettek 82%-át nem befolyásolta pályaválasztásában a tagság, közülük 21%-ot elsősorban azért nem, mert a pályaválasztásra vonatkozó döntés meghozatalát követően lett a szervezet tagja. A válaszadók mindössze 11%-a, összesen 5 fő érzi úgy, hogy van kapcsolat az elhelyezkedési döntései és a vonatkozó szervezeti tagság között. Az igennel válaszolókat arra kértük, amennyiben van összefüggés életük két területe között, fejtsek ki, azonosítsák a kapcsolat jellegét. Ennek vonatkozásában az alábbi válaszok születtek:

„Próbálok olyan állást találni, ami részmunkaidős, hogy legyen időm a PIFÖ-vel többet foglalkozni. Illetve, olyat keresek, ami kapcsolódik a szervezethez és tudjuk egymást segíteni.”

„Úgy erősített rá, hogy ismeretet/gyakorlati tapasztalatot adott egy biztonságos környezetben.”

„A PIFÖ-nek köszönhetően mentem ifjúságsegítő szakra.”

„Elvégeztem az ifjúsági szakértő szakot.”

„Többiekkel való hosszas beszélgetések által. Több vélemény meghallgatása.”

A kutatás hipotézise szerint, illetve az előzőekben született válaszok alapján logikusnak tűnik, hogy a PIFÖ-ben eltöltött idő, a szervezeti

szerepvállalás még, ha a pályaválasztási döntést esetlegesen nem is befolyásolta – bizonyos esetekben pusztán az időbeliség okán – mégis hatással bír az egyének életére. A válaszadók többsége, 59%-a erősítette ezt meg, hiszen ők úgy vélik, befolyásolta a szervezet utáni életüket az, hogy a PIFÖ tagjai voltak hosszabb-rövidebb ideig. Természetesen arra is igyekezett választ találni a kutatás, hogy életük mely területére és milyen módon volt hatással a későbbiekben a szervezetben eltöltött idő, amely tekintetében ismételten tapasztalhatóak közös pontok, tipikus válaszok, mint például az, hogy a szervezetben eltöltött idő növelte az érintettek nyitottságát, gazdagította politikai ismereteiket, fejlesztette a közpolitika világában való eligazodási képességüket, segítette őket kapcsolataik gazdagításában, ami jelentősen befolyásolta későbbi elhelyezkedési lehetőségeiket, illetve hatással volt értékrendjükre, lokálpatriotizmusukra.

„Próbálok nyitottabban gondolkodni a közügyekről, generációs különbségekről.”

„Nyitottabbá váltam a szubkultúrámon túlról érkezők irányába, illetve mondhatom, hogy akkoriban szerettem meg településem, ahova azóta is gyakran hazajárok, életem fontos része maradt annak ellenére, hogy majd 10 éve elköltöztem.”

„Átvettem jó sok ott megtanult értéket és szemléletet, amelyet később is tudtam alkalmazni.”

„Gyakorlatilag minden munkahelyemet a PIFÖ-ben épített kapcsolataim révén kaptam és alakítottam ki a saját tevékenységemet vállalkozóként is.”

„Sok helyre és programra eljutottam a szervezeten keresztül, amiken nagyon sok új dolgot tanulhattam.”

„Többet politizáltam. Ott dől el minden.”

„Büszke voltam a 4 évre és mai napig örömmel gondolok arra az időszakra.”

„Sokkal könnyebben képes voltam beilleszkedni munkahelyekre, közösségekbe.”

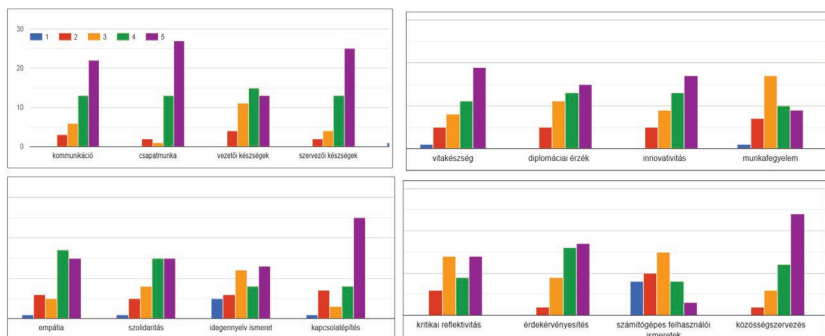
számos előnnyel kecsegtet számukra. Egy másik, szintén részben ebből fakadó, de lényegesen több lokális vetületet hordozó dimenzió pedig nem más, mint a kapcsolódások megélése, a közösségi élmény, a beágyazottság maga, ami adott életkorban különösen fontos lehet, hiszen éppen egy olyan időszakban erősíti meg a fiatalok közösségi jelenlétét, amelyik igen érzékeny e tekintetben. Megjegyzendő, hogy bár a korábbi válaszok esetében több ízben is megjelent a politikai vonatkozás, a közügyekbe való bekapcsolódás megélésének lehetősége, mint előny, mint cél, illetve mint a tagság hozadéka, itt azonban, amikor mindössze egy dimenziót nevezhettek meg a megkérdezettek, mindössze egy esetben kapott említést.

A korábbi válaszok esetén megerősítést kapott, hogy a szervezeti tagság számos vonatkozása révén hozzájárul a tagok különböző készségeinek fejlődéséhez, hiszen több esetben is megjelölték ezeket a területeket a válaszadók. Különösen fontos elemnek bizonyult tehát a kérdőív esetében, amikor arra kértük a válaszadókat, hogy bizonyos adott készségeket tekintve, milyen mértékű javulást, fejlődést, optimalizálódást idézett elő a szervezetben betöltött szerepük. A kérdőív által megjelölt területek a kommunikáció, a csapatmunka, a vezetői készségek, a szervezői készségek, az empátia, a szolidaritás, az idegennyelv ismeret, a kapcsolatépítés, a vitakészség, a diplomáciai érzék, az innovativitás, a munkafegyelem, a kritikai reflektivitás, az érdekérvényesítés, a számítógépes ismeretek, valamint a közösségszervezés voltak, a válaszadók pedig 1-től 5-ig (1-egyáltalán nem, 5-teljes mértékben) értékelhették az adott készség vonatkozásában mutatózó fejlődést. Összességében elmondható, hogy minden egyes dimenzió egészen pozitív értékelést kapott, vagyis úgy érzik a válaszadók, hogy sikerült a szervezetnek, az abban eltöltött időnek hozzájárulnia adott készség alkalmazása tekintetében mutatózó előrelépésükhöz. A legkiemelkedőbb pozitív értékeléseket a kommunikáció, a csapatmunka, a szervezői készségek területe, valamint a közösségszervezés és a kapcsolatépítés kapta. Mérsékeltabb, ugyanakkor még mindig igen pozitív értékeléseket láthatunk a többi terület esetében is, egyedül a munkafegyelem és a számítógépes ismeretek szerepelnek alacsonyabb értékelésekkel.

11. számú diagram: PIFÖ tagság hatása bizonyos képességek fejlődésére

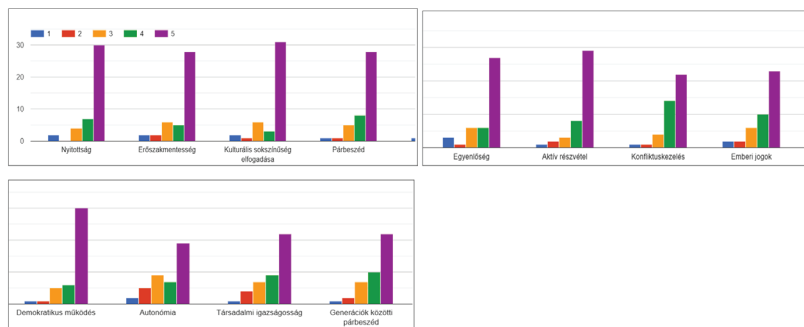

A kérdőív kérdései mellett, hogy arra kérték a válaszadókat, hogy értékeljék milyen hatással volt életükre, személyiségükre, készségeik fejlődésére, pályaválasztásukra, stb. a PIFÖ-ben betöltött szerep, azt is célul tűzték ki, hogy bizonyos dimenziók mentén egy általános és összesített értékelésre ösztönözzék a megkérdezetteket a szervezet munkájának vonatkozásában.

Az első dimenzió annak megítélésére kérte a volt és jelenlegi tagokat, hogy bizonyos alapelvek milyen mértékben hatják át a szervezet működését, mennyiben határozhatóak meg, mint fő irányvonalak a szakmai munka vonatkozásában. A kijelölt dimenziók, alapelvek az alábbiak: nyitottság, erőszakmentesség, kulturális sokszínűség elfogadása, párbeszéd, kreativitás, egyenlőség, aktív részvétel, konfliktuskezelés, emberi jogok, demokratikus működés, autonómia, társadalmi igazságosság, valamint generációk közötti párbeszéd.

12. számú diagram: Adott alapelvek megjelenése a PIFŐ szakmai tevékenységében

A fenti diagram jól szemlélteti, hogy gyakorlatilag minden alapelv vonatkozásában igen magas értékelések születtek, vagyis a válaszadók szerint mindegyik érték, alapelv jellemző a szervezet szakmai munkájára, ami nem is meglepő, hiszen korábban úgy nyilatkoztak, hogy éppen ezen dimenziók mentén érznek ők maguk is fejlődést, erre készítette fel, szocializálta őket a szervezetben betöltött szerepük, a tagság és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek, a közösség és a légkör maga.

Bármilyen szervezet esetében lényeges szempontot jelent működése, hatékonysága, a tevékenységi környezetébe való beágyazottsága tekintetében az, hogy milyen kapcsolatokat ápol a munkájához kapcsolódó, azonos területen tevékenykedő egyéb területekkel. Az ifjúsági önkormányzatokat tekintve a kapcsolódó szervezetek között elsősorban azok szerepelnek, amelyek a korosztály vonatkozásában mérvadóak (általános- és középiskolák, egyéb ifjúsági szervezetek), valamint azok, amelyek politikai értelemben mutatnak kapcsolódást, mint például a települési önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, továbbá a kapcsolatépítés szempontjából lényeges testvérvárosok és civil szervezetek. Az említett szervezetekhez való kötődés és kapcsolódás a válaszadók értékelése szerint kevésbé optimálisnak mondható a különböző típusú szervezetek esetében, különösen jó kapcsolatot ápol megítélésük szerint a PIFŐ az ifjúsági szervezetekkel, azonban szinte minden egyéb említett intézmény esetén alacsonyabb értékelést kapott a kapcsolatok

ápolásának milyensége. A legrosszabb értékelést a testvérvárosokkal való kapcsolattartás kapta, illetve a nemzetiségi önkormányzatokkal fenntartott kapcsolódás, ugyanakkor a települési önkormányzattal érzékelt együttműködés mértéke is elmarad a kívánatostól.

A PIFŐ működésének, alapelveinek, életének, a településre és a tagokra gyakorolt hatásának, hatékonyságának és eredményességének értékelésére szolgáló legösszetettebb táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a válaszadók több olyan pontot is találtak az előre megfogalmazott dimenziók között, amelynek tekintetében úgy vélhetik, fejlesztésre, átalakításokra lehet szükség, hiszen ezek vonatkozásában relatíve egészen alacsony értékelések születtek. Érdekes lehet ezen válaszok kapcsán annak összevetése, hogy miként definiálja magát a szervezet, hogyan értékeli működését annak vezetése, irányító tagjai, illetve maguk a tagok milyen benyomással bírnak ezekkel kapcsolatban.

1. számú táblázat: Mennyire jellemzőek az állítások a PIFŐ-re?

	1	2	3	4	5
A szervezett szabadidős programok magas színvonalúak	0	4	6	21	12
A PIFŐ az ifjúsági közösségi élet színtere a településen	0	4	6	11	22
A PIFŐ lehetőséget biztosít az ifjúságpolitika alakításában való részvételre	0	4	5	14	20
A PIFŐ-ben jobbak a kapcsolatépítési lehetőségek, mint más ifjúsági szervezetekben	0	2	13	12	14
A PIFŐ-ben való részvétel kiváló lehetőség meghatározott készségek, képességek fejlesztésére	0	1	10	8	24

A PIFÖ a politikai szocializáció színtere	2	6	13	7	14
A PIFÖ-ben való részvétel legnagyobb előnye a külföldi utazások lehetősége	0	6	13	14	10
A PIFÖ törekszik a pártsemlegességre	2	4	8	5	23
A PIFÖ a helyi fiatalok igényeit és érdekeit tartja szem előtt	0	2	6	5	30
A PIFÖ szervezete zárt közösség	10	14	11	6	2
A PIFÖ növeli a település megtartóerejét a fiatalok körében	2	8	10	13	10
A PIFÖ folyamatosan megújuló, a társadalmi változásokra reagáló szervezet	0	7	9	17	10
A PIFÖ mindig demokratikus alapon hoz döntéseket, jelöli ki a szervezet céljait	2	1	7	10	22
A PIFÖ-höz többnyire azok csatlakoznak, akik később politikával szeretnének foglalkozni	16	14	11	0	2
A PIFÖ-ben szerzett tapasztalatok jól jönnek a munkaerőpiacon	2	4	6	10	21

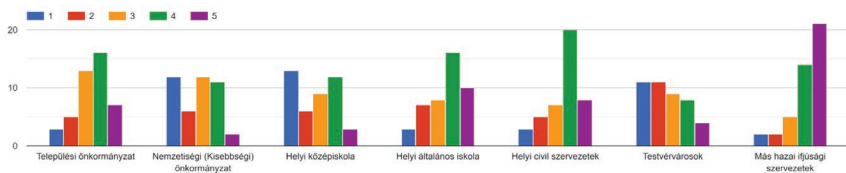
A válaszadók 1 és 5 között értékelhették azt, hogy saját megítélésük szerint adott állítás milyen mértékben igaz az Ifjúsági Önkormányzatra. Az 1-es az egyáltalán nem jellemző, az 5-ös pedig a teljes mértékben jellemző értékelést jelentette meg. A táblázatban szerepel az egyes jellemzők vonatkozásában, a skála különböző értékeire adott jelölések száma. Az adatok alapján néhány kritikai észrevétel is kiolvasható a szervezet működésére, beágyazottságára, felépítésére vonatkozóan. Az egyik ilyen kardinális elem nem más, mint a PIFÖ politikai szocializációban betöltött szerepe. Az ifjúsági önkormányzatok deklarált célkitűzéseiket tekintve fontos szerepet töltenek be abban, hogy a fiatalok értelmezzék a helyi

közpolitika világát, képesek legyenek eligazodni benne, illetve kapcsolódni bizonyos politikai szerepvállalást magában foglaló célkitűzésekhez, saját szemléletük, elgondolásaik is formálódjanak a helyi politika világával kapcsolatban. Az erre vonatkozó válaszok szerint azonban ezen feladatnak való megfelelés kevésbé sajátja a szervezetnek, nem tölt be politikai szocializációs szerepet a tagjai életében. Ezzel hozható összefüggésbe két további dimenzió esetén jelölt értékek alakulása is, hiszen a válaszok alapján jól látható, hogy a válaszadók szerint nem feltétlenül rendelkezik politikai ambíciókkal a csatlakozók jelentős része, illetve az egyik fontos előnyként jelölték meg a szervezet jó minőségű programjait és az utazások lehetőségét, vagyis egyre jellemzőbb a hangsúlyeltolódás a válaszok alapján az aktív állampolgárság megélésének igénye, a helyi közpolitikai szerepvállalás és a közösséghez tartozás, valamint a különböző programokon, lehetőségeken való részvétel összefüggésrendszerében.

Az utolsó és talán legfontosabb elem pedig, amely visszaköszön egyéb kérdések kapcsán is, a szervezet zártsága, ami megmutatkozik az utánpótlás toborzás és nevelés nehézségeiben, a település fiataljaihoz való kapcsolódás relatíve laza voltában, illetve a különböző programok megvalósulása során a teljes fiatal korosztály mozgósításának nehézségeiben. Több válaszadó emelte ki a kérdőív egyéb kérdései kapcsán a nyitás, a fiatalok megszólítására vonatkozó elérés eredményességének javítását, így erre mindenképpen érdemes figyelni a következő évek stratégiai céljainak kijelölésekor és megújítani, jelen viszonyokhoz adaptálni az erre vonatkozó módszertani repertoárt.

13. számú diagram: A PIFÖ együttműködésének értékelése adott szervezetekkel

Minden esetben az elégedettség az értékelés egyik legfontosabb és leginkább mérvadó pontja, amikor megválaszolásra kerül a kérdés, miszerint ajánlaná-e a válaszadó az adott szervezetet, annak szolgáltatásait barátai, ismerősei számára. Jelen esetben a kapott válaszok abszolút mértékben pozitív képet mutatnak, hiszen a megkérdezettek 98%-a igennel válaszolt az erre vonatkozó kérdésre. Ennek indoklása esetén jellemzően azok az elemek köszöntek vissza, amelyek már a korábbi kérdések esetén is megjelentek a szervezet előnyei, a tagság által személyesen megélt pozitív tapasztalatok körében, amelyekből úgy érzik, ők maguk is profitáltak a szervezetben töltött idő alatt. Ennek megfelelően a közösség, a tanulás, a tapasztalatszerzés, lehetőségek és élmények, a készségek fejlődése, illetve az utazás jelentek meg az ajánlás alapját képező szempontok között:

„Egy jó közösség, amihez jó tartozni és rengeteg munka, amivel a fiatalságnak, a településen élőknek tudsz programokat teremteni a jobb, minőségi szabadidő eltöltéséhez.”

„Kihagyhatatlan lehetőség és élmények.”

„Mert önbizalmat és megtartó közeget ad egy olyan kritikus időszakban mint a tinédzser kor.”

„Ha szeretnének megismerkedni a közélettel, ha szerepet szeretnének vállalni a maguk szintjén a városi életben, ha akarnak az élet más területein is hasznosítható skilleket szerezni, akkor menjenek oda.”

„Jellem fejlődés, kapcsolatépítés, szórakozás.”

„Remek lehetőség a fiataloknak, hogy betekintést nyerjenek a programszervezésbe, kapcsolatokat alakítsanak ki, nemzetközi és hazai ifjúsági programokon vegyenek részt, illetve részesei legyenek a helyi ‘vérkeringésnek’”

Azutolsó két kérdés esetén lehetősége volt a válaszadóknak megjelölni azokat a vonatkozásokat, amelyek szerintük fejlesztendő területként azonosíthatóak, amelyek között egészen konkrét javaslatok, kritikai észrevételek is megjelentek:

„Több megmozdulás a társadalmi érzékenyítés jegyében.”

„Komolyabb fellépés a városvezetéssel szemben.”

„Több időt lehetett volna szánni a szervezet népszerűsítésére, pozitívumai kiemelésére.”

„Jobban megválogatott képviselőtestület.”

„Több generáció megszólítása, aktívabb együttműködés a helyi szervezetekkel, önkormányzattal”

„Még több fiatal próbálnék bevonni és személyesebb kapcsolatok kialakítására törekednek köztük.”

„Harciasabb érdekérvényesítés, szorosabb kapcsolat a helyi ifjúsággal.”

„Sokkal jobban megpróbálnám a segítőköt is közelebb tartani a vezetőséghez.”

„Nagyobb fókusz a szervezeti működésre, felépítésre, ez elősegíti a későbbi generációváltást.”

„Aktívabb kapcsolat a helyi döntéshozókkal.”

„A tagságon belüli legfiatalabb korosztályt még jobban bevonni a komolyabb munkákba is (ne csak a tapasztaltak tegyék ezt), hogy át lehessen adni nekik a stafétát később (örök fájdalom, hogy mindig érdekelt a pályázatírás, de ezek a feladatok le voltak már osztva a tapasztaltabbanak, mert pénzügyi forrás terén biztosra kellett menni, illetve mindig szoros volt a határidő - pedig milyen jó lett volna, ha párban dolgozzák ki a benyújtandót - 1 gyakorló, 1 tapasztalt :)), illetve a toborzást már az ált. isk.-ban elkezdni.”

Jól látható, hogy a megkérdezettek válaszaiban megjelent fejlesztési javaslatok, változtatási irányok elsősorban négy csapásvonal mentén haladnak, amelyek között szerepel a településen élő fiatalokkal fenntartott kapcsolat szorosabbá fűzése; a szervezet láthatóságának javítása; a városvezetéssel, a települési önkormányzattal kialakított kapcsolat javítása és a szervezet érdekeinek hatékonyabb érvényesítése, valamint

a szervezési kérdések és az „utánpótlás nevelés” területén történő előrelépés, stratégiaváltás. A szervezet települési önkormányzattal és politikai szereplőkkel kialakított együttműködésének korlátaira több válasz is utalt, egy válaszadó ugyanakkor alapvető és szinte áttörhetetlen, a szervezet munkáját ellehetetlenítő akadályként jelölte meg a „nagypolitikával” ápolt viszony negatív voltát:

„Nem igazán, a különböző szervezetek és a város alapvető támogatása hiányában nem a szervezettel van a baj, hanem azzal, hogy eleve halálra van ítélve minden próbálkozásuk.”

Ugyanezen főbb szempontok tükröződtek az utolsó kérdésre adott válaszok esetében is, amely keretében a válaszadók feladata az volt, hogy határozzák meg, jelöljék ki, hogy megítélésük és a szervezet működéséről szerzett szubjektív tapasztalataik alapján a PIFŐ milyen stratégiai irányokat jelöljön ki maga számára a következő öt évre vonatkozóan, hogy kiküszöbölje működésének esetleges hibáit, illetve hiányosságait, megerősítse az általa alkalmazott jó gyakorlatokat, illetve hatékonyan tudjon előrehaladni céljai elérése érdekében. A válaszok igen szerteágazóak voltak és mindenképpen pozitívumként említhető, hogy a 44 válaszadóból 34 fő megjelölte személyes észrevételeit, amelyek nagyobb része relevánsnak mutatkozott:

„Fiatalok bevonása, aktív részvétel szervezeten belül, több program.”

„Több zenés rendezvény, önkéntesség.”

„1.Sokkal több fiatalot megszólítani és a hagyni, hogy a saját ötleteiket, terveiket valósíthassák meg 2.Ifjúsági klub jelenlegi színvonalának fenntartása és, ha lehetőség van rá további fejlesztése 3.Meglévő éves PIFŐ programok szervezése, továbbra is magas színvonalon.”

„Felemelkedés a hamvakból , nagyobb politikai befolyás szerzése, kérjük vissza a PIFŐ fesztet.”

„Ifjúsági programok szervezése, közösségi terek fejlesztése és a

generációs ellentétek csillapítása.”

„A megváltozott érdeklődési körökhöz/szórakozási szokásokhoz való alkalmazkodás; ehhez infrastruktúrát biztosítani; közösséghez tartozás fontosságát vonzóbbá tenni.”

„Utánpótlás, programok megszervezése, önkormányzattal való szorosabb kapcsolattartás.”

„Buli lehetőségek biztosítása, drogprevenció, szexuális edukáció, kritikus gondolkodás elősegítése, külföldi csereprogramok.”

„Több ifjúsági program, önkormányzattal való összefogás, fiatalok mozgósítása.”

„Helyi politikában aktivitás növelése, népszerűsítés, több fiatal elérése és bevonása.”

„Az aktivitás fenntartása, valamint több olyan fiatalot kellene kitermelnie a szervezetnek, akik hosszú távon a helyi közösségi és közéleti színteret gazdagítja, illetve olyanokat is, akik karrier-útként mélyednek el a ifjúsági munkában.”

„1. Fiatalok ösztökélése önálló programok/események megrendezésére, mellyel erősíteni lehet a helybenmaradást. 2. Közösség szellem kialakítása, halljuk a fiatalok hangját a városban, látszódjanak a közélet formálásában. 3. Több kézség és erkölcsi fejlesztő program menedzselése, utóbbi azért fontos, mert hiába tudok meggyőzően érvelni, ha az ami mellett érvelek, nem tükrözi a személyemet magát. Túl sok fiatalnál látom manapság azt a problémát, hogy a testi, a lelki, a szellemi érettség eltolódik időben egymástól, így nagyon fontosnak találom olyan programok elindítását, amelyek során igen is társadalmi viselkedési mintákat, érték ismereteket szerezhhetnek, valamint ugyan akkor képesekké válnak kiálni értük, érvelni mellettük, illetve megfelelő kompromisszumok megkötésére is képessé válnak, valamint arra, hogy ezeket betartsák, betartassák.”

„1. a “közösségben” létezés előnyeinek, örömeinek megértetése a

fiatalokkal ebben az online térrel folyó állandó konkurenciában 2. a demokratikus értékeknek, a demokratikus munkafolyamatoknak a gyakorlatban való kipróbálása, mások szempontjának elfogadása és integrálása a közös projektekbe - ezeknek a megtanítása ma egyre fontosabbnak tűnik (ráadásul sok esetben az oktatási intézményeken is hiánycikk ez az attitűd), a PIFŐ-ben ennek nagy múltja van és ezért hiánypótló lehet a helyi fiatalok számára 3. talán a családalapító generációra is lehetne fókuszálni (akik még 30 alatt vannak, de már azon gondolkodnak, hogx Pécsváradon építsenek házat, vagy máshol), és valamilyen módon őket megszólítani, megismerni a problémájukat, felmérni, mire lenne szükségük ahhoz, hogy helyben telepedjenek le (ez nem csak a nagy önkormányzat feladata szerintem, ebben lehetne a PIFŐ egy szócső is)”

„Szélesebb körű kommunikáció és kapcsolatteremtés a helyi fiatalsággal, magasabb költségvetés elérése az önkormányzat által, vagy pályázati úton.”

„Rendszeresség a programokban Aktívkapcsolt az önkormányzattal Láthatóság erősítése.”

„Folyamatos megújulás, lokális szükségletek, hátrányos helyzetűek bevonása.”

„Együttműködés helyi szinten minden szervezettel, fiatalok megmozgatása. Alázatosság és kompromisszumkészség fejlesztése. A nemzetközi és országos kapcsolatépítés folytatása.”

„Programok szervezése, a város támogatásának elnyerése és a fiatalok edukálása külföldi utakkal.”

„Ifjúsági klub rendszeres nyitvatartása és fejlesztése, illetve színvonalas rendezvények szervezése, úgy, hogy mindig nagy figyelmet helyeznek a fiatalabbak bevonására ezzel is bebiztosítva az utánpótlást és azt, hogy megismerjék a szervezet belső működését.”

„Fiatalok bevonása, generációváltás, önkormányzattal való jó kapcsolat, együttműködés.”

„Produktív együttműködés a helyi önkormányzattal, általános iskolával. Több helybéli program szervezése. Közösségi médiái oldalaik felélesztése.”

„Aktivitás, részvétel a politikában(testületi üléseken), edukáció.”

„A Pifő és az Önkormányzat szorosabb együttműködése, szélesebb elérés.”

„Új tagok Szervezet megreformálása Sokkal nagyobb felelősségvállalás a város életében.”

3.2 Fókuszcsoportos interjú

A kvantitatív, survey módszer mellett a vizsgálat fókuszcsoportos interjúval egészült ki. A kutatás szempontjából jól kiaknázhatónak tűnt a kevert metodológia, tekintettel az interjúk azon előnyére, hogy az alanyok attitűdjei, véleményei csoportos beszélgetés során könnyebben felszínre kerülnek. A minta kialakításánál elsődleges szempont volt azok megszólaltatása, akik saját tapasztalatai révén érdemi információval szolgálhatnak a helyi ifjúsági önkormányzat tagjaként vállalt közösségi szerepvállalásról, feladat- és pályaválasztásaiokról. A fókuszcsoportos interjúk eredményei jól láthatóan korrelálnak a kérdőívek feldolgozásának következtetéseivel.

Az interjú átfogóan vizsgálta az ifjúsági önkormányzatok szerepét és hatását a fiatalok közösségi és szakmai fejlődésére. Az elemzés elsődleges célja, hogy megértse, miként járulnak hozzá az önkormányzati tevékenységek a fiatalok bevonásához, készségeik fejlesztéséhez és életútjuk formálásához.

A rendszerváltás után Magyarországon a politikai és társadalmi átalakulás részeként az ifjúsági önkormányzatok és szervezetek jelentős szerephez jutottak a fiatalok bevonásába a közéletbe. Az 1990-es évek elejétől meginduló demokratizálódási folyamat részeként a fiatalok számára is lehetőség nyílt aktív szerepvállalásra helyi, regionális és országos szinten. A helyi ifjúsági önkormányzatok célja az volt, hogy a fiatalok véleményét

képviseljék, beleszólási lehetőséget biztosítsanak a települések életébe, valamint programokat szervezzenek és kezdeményezésekkel álljanak elő.

Ezek az önkormányzatok általában helyi közgyűlések vagy önkormányzati testületek mellett működtek tanácsadó jelleggel, ugyanakkor rendezvényszervezői, érdekképviselői és közösségépítő funkciókat is elláttak. Az ifjúsági szervezetek között megtalálhatók voltak országos szövetségek, mint a Magyar Ifjúsági Konferencia (MIK) és különféle ifjúsági parlamentek, amelyek az országos ifjúságpolitikához kapcsolódó kérdéseket tárgyalták és képviselőket nyújtottak.

A beszélgetés során az interjúalanyok részletesen beszámoltak arról, hogy miként kezdődött az ifjúsági önkormányzat működése. Kiemelték, hogy az első lépések a helyi közösségi aktivitások megszervezésével és a fiatalok bevonásával indultak a 90-es évek végén, eleinte a szabadidős programok szervezésére és az ezzel kapcsolatos igények felmérésére fókuszálva. A pécsváradi példa különösen érdekes, mivel jól mutatja, hogyan lehet helyi szinten elindítani egy közösségi alapú kezdeményezést.

I.1 „A művelődési házban és más közösségi helyszíneken szervezett programokkal kezdtem foglalkozni a fiatalokkal, és megkérdeztem őket, hogy milyen eseményeket szeretnének. Így indult a közösségi bevonás.”

Az ifjúsági önkormányzat alapításának hátterében az állt, hogy a fiatalokat aktívan bevonják a közösségi döntéshozatalba. A tagok már a kezdetektől fogva komoly szerepet vállaltak, ami elősegítette a szervezet stabilizálódását és fejlődését. A kezdeti nehézségeken és bizonytalanságokon sokat segített, hogy körülbelül a pécsváradi szerveződéssel egy időben készült az első átfogó ifjúságkutatás Magyarországon, amelynek eredményei megfelelő kapaszkodónak bizonyultak a helyi szervezet működésének kialakításában és a célok meghatározásában is.

I.2 „...hogy elkezdődhessen egy építkezés, hogy milyen szükségletek vannak, mit szeretnének, mit hiányolnak a fiatalok, mire büszkék, és a többi, ezek az alapkérdések, ami működésünket is nagyon sokáig meghatározták, hiszen ezek voltak azok, amikre később, körülbelül 4 évenként visszakérdeztünk, és hogy ha volt időn, kapacitásunk, forrásunk, akkor csináltunk felméréseket erre vonatkozóan, mert a fiatalok igényei nagyon sokszor változtak, meg a helyi szükségletek is.”

Az ifjúsági önkormányzati munkát számos kihívás és nehézség kísérte, különösen a fiatalok bevonásával kapcsolatban. A kisebb településeken különösen nehéz volt aktivizálni a fiatalokat, mivel a közösségi tevékenységek iránti érdeklődés alacsonyabb szinten állt. Az interjúalanyok részletezték, hogy milyen stratégiákat alkalmaztak a fiatalok bevonására és aktivizálására. Kezdetben célzottan, a helyi szakemberek, elsősorban pedagógusok megkérdezésével próbálták felkutatni azokat a közösség életében aktívabb fiatalokat, akik képességeik és szándékaik szerint alkalmasak lehetnek a szervezetben való hatékony közreműködésre.

I.1 „...és akkor volt egy nagy merítés, hogy akkor összeszedtünk első körben vagy 30 nevet, és akkor így szűkült az a kör, és őket, személy szerint megkérdeztük, vagy meghívtuk ilyen beszélgetésekre, szóval gyertek, mert rátok gondoltunk, és akkor így szűkült a kör, és végül is belőlük került ki az első testület, akiket így akkor gyakorlatilag ténylegi személy szerint megkerestünk.”

Pécsváradon a polgármesteri hivatal adatbázisában szereplő több mint 900 fiatal névre szóló tájékoztatást kapott az alakuló ifjúsági önkormányzatról és az ahhoz való csatlakozás lehetőségéről, de a fiatalok közösségi tevékenységekbe történő bevonásának nehézségei számos

tényezőre vezethetők vissza. A fiatalok életét gyakran meghatározzák a tanulmányi kötelezettségek, munkahelyi feladatok és szabadidős elfoglaltságok, amelyek miatt kevesebb idejük és energiájuk marad a közösségi tevékenységekre (Lindstrom et al, 2018).

Egy másik akadály, hogy a közösségi tevékenységek sokszor nem szólnak a fiatalok igényeihez vagy érdeklődési köréhez, így kevésbé érzik magukat elkötelezettnek. Az autentikus bevonás hiánya és az, hogy a fiatalokat nem partnerként kezelik, csökkentheti részvételi hajlandóságukat (Hart, R. 2019). Éppen ezért volt kiemelkedő jelentőségű a munkafolyamat kezdetén a szükségletfelmérés, majd a változások folyamatos monitorázása.

Az online kapcsolattartás és a digitális eszközök használata sok fiatal számára vonzóbb, mint a hagyományos közösségi tevékenységek. Az online és offline elköteleződés közötti különbségek szintén akadályozhatják a személyes részvételt. A fiatalok megszólításának és bevonásának talán legnagyobb nehézsége, hogy a közösségi beágyazottságuk mértéke és a közösségekhez való kapcsolódásuk gyakran meghatározó szerepet játszik abban, hogy mennyire vonhatók be aktívan (Putman, 2000). Ezek a tényezők rámutatnak arra, hogy a fiatalok közösségi tevékenységekbe történő bevonásának sikeressége multidimenzionális megközelítést igényel, amely figyelembe veszi az őket érintő szociális, kulturális és egyéni tényezőket.

A fentiekből is kiindulva, az ifjúsági önkormányzat vezetőinek folyamatosan új megközelítéseket kellett kidolgozniuk annak érdekében, hogy fenntartsák a fiatalok érdeklődését és elkötelezettségét. Ennek egyik kulcsfontosságú eszköze a személyes kapcsolatok kiépítése volt. A helyi közösségekkel és vezetőkkel való kapcsolatépítés szintén jelentős hatással volt az ifjúsági önkormányzat sikerességére. Az interjú hangsúlyozta, hogy a szervezet csak akkor működhetett hatékonyan, ha szoros kapcsolatot ápolta a helyi vezetőkkel és intézményekkel.

I.1 „A helyi önkormányzat támogatása és az ifjúsági önkormányzati képviselők meghívása fontos szerepet játszott abban, hogy komoly partnerként kezeljék őket.”

I.2 „Pécsváradon eleve, tényleg ahogyan I.1 is mondta, hogy egy ilyen jó közösségi, meg civil élet volt, viszonylag magas aktív, akkor aktív civil szervezetekkel... és hogy volt ebben egy ilyen, hogy ezt normálisnak tartotta szerintem a helyi társadalom is, hogy itt akkor most létrejön valami új. És hogy persze években telhet még hogy ez egy komoly szereplő legyen a helyi közösségben, meg a civil szervezetek sorában, de az gondolom, hogy kellett egy szakember, aki szisztematikusan előkészíti, és felépíti, és segíti a kibontakozását egy ilyen szervezetek, de az gondolom, hogy számos ponton megbukhat, hogy ha nincs egy ösztönösen erre ráérző ember, vagy nincs egy szakember, mert, hogy a fiatalok megszólítása, a választás lebonyolítása, az gondolom, hogy kifogástalanul profi módon szerveződött meg a legelejétől kezdve. És az, hogy egyébként I.1 minden egyes helyi intézménnyel és döntéshozóval tudott párbeszédbe kerülni, az pedig az ő beágyazottsága, és az addig az asztalra letett szakember cselekvései is megalapozták, meg alátámasztották, meg a jó diplomácia érzéke mind kell ahhoz, hogy mindenkivel megtalálja az ember a hangot, és hogy ki tudja bontani számára, mert mindenkinek más. Mászt lát az iskolaigazgató benne, más lát egy helyi képviselő, tehát mindenki számára el tudja mesélni, hogy az miért a helyi kormányzatnak és a közösségnek.”

Ez a kapcsolatépítés lehetővé tette, hogy az ifjúsági önkormányzat tagjai hatékonyabban dolgozhassanak együtt a helyi közösségekkel, és biztosítsák a szervezet fenntarthatóságát és hatékonyságát. A települési önkormányzat nem pusztán a működésébe engedett betekintést a szervezet tagjai számára azáltal, hogy a PIFÖ tisztviselői rendszeresen meghívást kaptak a különböző bizottsági ülésekre, de elkülönített költségvetéssel, kvázi önálló gazdálkodást is, és ezen keresztül a fiatalokat

célzó közügyekbe autonóm döntést tett lehetővé a szervezet számára. I.1 szerint ez a működésmód tekinthető akár helyi sajátosságnak is, amihez szükség volt az akkori polgármester támogatására, és bizonyos szempontból kockázatvállalására is.

Az ifjúsági önkormányzat számos innovatív programot és kezdeményezést indított a helyi fiatalok bevonására. Ezek a programok nemcsak a közösségi összetartozást erősítették, hanem lehetőséget adtak a tagoknak, hogy saját ötleteiket valósítsák meg. Az önálló döntéshozatal és a programok szervezése révén a fiatalok önbizalma és kreativitása is növekedett. Az interjú során külön hangsúlyt kapott, hogy az ilyen típusú önállóság milyen mértékben erősíti a fiatalok képességeit és közösségi felelősségvállalását.

Az ifjúsági önkormányzati tevékenységben való részvétel nemcsak a közösségi aktivitás szempontjából volt jelentős, hanem a tagok szakmai fejlődését is támogatta. Az ilyen típusú részvétel lehetőséget biztosított a fiatalok számára, hogy új tapasztalatokat szerezzenek, új készségeket sajátítsanak el, és jobban felkészüljenek a munkaerőpiac kihívásaira.

Az ifjúsági önkormányzat sikeréhez jelentősen hozzájárult a helyi közösségek és a szakemberek támogatása. Az interjúalanyok külön hangsúlyozták, hogy a siker kulcsa a megfelelő támogatási rendszer és a közösségi együttműködés meglétében rejlik. Az ifjúsági önkormányzatok működéséhez elengedhetetlen a helyi közösségi háttér és a szakmai támogatás. Ez lehetővé tette, hogy a fiatalok hatékonyan dolgozzanak együtt a helyi vezetőkkel és más érintettekkel, így hozzájárulva a szervezet sikerességéhez és fenntarthatóságához. Ugyanakkor a szervezet beágyazottsága és a helyi önkormányzattal való szoros együttműködés problémákat is felvetett. Az ifjúsági önkormányzatok esetében megkerülhetetlen az átpolitizáltság veszélyének kérdése. Az ifjúsági szervezetek átpolitizáltsága számos veszélyt hordozhat magában, amelyek kihatással lehetnek a fiatalok közéleti részvételére és a szervezetek eredeti célkitűzéseire. Az ifjúsági szervezetek egyik fő célja, hogy politikamentesen, a fiatalok érdekeit szolgálva, közösséget teremtsenek és teret biztosítsanak a véleményük kifejezésére (Máté, 2019). Az átpolitizáltság azonban ezen célkitűzések veszélyeztetéséhez vezethet.

Ha a szervezetek politikai pártokhoz kötődnek, fennáll a veszélye annak, hogy tevékenységük a pártérdekek szolgálatába kerül, és elveszíthetik függetlenségüket, hitelességüket a fiatalok szemében (Németh, 2020). Az ilyen helyzetek könnyen hozzájárulhatnak a polarizációhoz, a szervezetek belső konfliktusaihoz, valamint ahhoz, hogy a fiatalok elfordulnak a közélettől. Egy másik kockázat az, hogy a politikai manipuláció és érdekérvényesítés során a valódi, fiatalokat érintő kérdések háttérbe szorulhatnak (Kovács, 2018). Az átpolitizáltság a demokratikus részvétel ellehetetlenítésével is fenyegethet, hiszen a szervezeteket politikai érdekek mozgatják, és nem a fiatalok közösségi érdekei. Ennek elkerülése érdekében kiemelten fontos, hogy az ifjúsági szervezetek biztosítsák a pártatlanságot, nyitott és befogadó környezetet teremtsenek (Szabó & Tóth, 2021). A PIFŐ esetében is felmerült a pártpolitika hatásainak vizsgálata. A szervezet második választási ciklusában többek között a hazai közélet erős átpolitizáltsága miatt megjelent a szervezeten belül a politikai megosztottság, sőt konkrét megkeresések is érkeztek az országos pártok ifjúsági szervezeteitől.

I.1 „A felnőttek próbálták befolyásolni őket. Volt egy-egy nagy önkormányzati (települési önkormányzati) képviselő, aki bele akart szólni, vagy ő akarta befolyásolni a fiatalokat... Ezt helyre kellett rakni.”

További nehézséget jelentettek a mindennapi működéshez kötődő, részben technikai és operatív problémák. A PIFŐ-nek otthont adó Művelődési Ház a település több civil szervezetének is bázisa volt, így az olyan logisztikai kérdések, mint az ügyelet szervezése, a helyiségek tisztán tartása, a programok esetében a mások igényeit is figyelembe vevő szervezés stb. gyakran konfliktus forrása volt és az a mai napig is.

I.3 „Ezek a problémák nem változnak.”

Aszervezet hosszú távú működésének a megkérdezettek szerint alapvetően a folyamatosság a kulcsa. Ez jelenti egyrészt a változó szükségletekhez

való alkalmazkodás készségét a PIFÖ esetében, másrészt a tagok utánpótlásának zavartalan biztosítását. A tagok toborzása leginkább a szervezett és lebonyolított programok során, lényegében spontán módon történt. Kiváló példa erre a mára komoly történelemre visszatekintő médiatábor. A kapcsolatépítés fontos csatornája lett az iskolalátogatás és a felsősöknek tartott érzékenyítő program és előadássorozat, amely rendszerint felkelti a legfiatalabbak érdeklődését is a szervezet iránt és motiválja őket a későbbi együttműködésben is.

I.3. „Az, amit sokan, sok irányból kritizáltak, az iskolai közösségi szolgálat, úgy gondolom, hogy azzal, hogy lett az egyesületünk és mi is tudunk szerződést kötni az iskolákkal, az is egy jó módszer ahhoz, hogy az utánpótlást valamilyen szinten megtaláljuk és a kötődés kialakuljon a fiataloknál.”

A megkérdezettek szerint a tagság megszűnésének jellemzően a továbbtanulás, egy-egy új párkapcsolat, vagy a munkaerőpiacra való belépés az oka. Ritkán fordul elő, hogy a kilépésnek valamilyen konfliktus, vagy személyes ellentét lenne az előzménye. A tagság sok esetben erős személyes kötődéseket is jelent, illetve olyan szintű azonosulást a szervezet céljaival, amely komoly megtartó erőként, a településről való elköltözést követően is életben tartja a kapcsolatot.

I.3. „A mostani kemény magban is vannak Kecskeméten, Keszthelyen, Budapesten, Gödöllőn tanuló fiatalok, akik csütörtök vagy péntek este már az Ifjúsági klubban vannak... Ez a kemény mag most egy 11-13 fős és emellé tudnak még mozgósítani egy 30-40 embert.”

A tagok átlagéletkorában jelentős csökkenés figyelhető meg. Míg a szervezet alakulásakor jellemzően a 20-as éveik elején járók voltak többségben, hiszen ők rendelkeztek azokkal a kompetenciákkal, amelyekkel fel lehetett

építeni az ifjúsági önkormányzatot, a későbbi időszakban egyre inkább a középiskolás korosztály vállalt feladatokat. Mára az átlagéletkor 16 év körül van, de abban minden megkérdéztett egyetértett, hogy napjainkban nehezebb a célcsoport megszólítása és bevonása.

A kutatás egyik fontos célja az ifjúsági önkormányzati tagság pályaválasztásra gyakorolt hatásának vizsgálata volt. A fiatalok közéleti szerepvállalása jelentős hatást gyakorolhat pályaválasztási döntéseikre, mivel az aktív részvétel révén fejlődnek társadalmi ismereteik, önismeretük, valamint szakmai érdeklődési körük is formálódik. A közéleti tevékenységek - például ifjúsági önkormányzatokban, diákszervezetekben, civil kezdeményezésekben való részvétel - olyan készségeket fejlesztenek, mint a vezetés, a problémamegoldás, a tárgyalástechnika és a kritikus gondolkodás. Ezek a készségek közvetlenül befolyásolhatják a fiatalok szakmai orientációját és karrierpályájuk irányát (Kovács, 2018).

Magyarországon és nemzetközi szinten egyaránt megfigyelhető, hogy a közéleti szerepvállalás révén a fiatalok elkötelezettebbé válnak bizonyos szakmai területek iránt, különösen azok iránt, amelyek szorosan kapcsolódnak a társadalmi kérdésekhez, például a politika, a jog, a szociális munka, a környezetvédelem vagy az oktatás (Benedek, 2020). A fókuszcsoporthoz tartozók interjúban megkérdéztettek megerősítették ezt az állítást. A tagok, különösen a szervezet korai időszakában csatlakozott és tisztséget vállalt szereplők közül többen választottak társadalomtudományi pályát.

A fiatalok részvétele lehetőséget ad számukra, hogy konkrét társadalmi problémákkal találkozzanak, és ezeken keresztül megértsék a különböző szakmai utak jelentőségét. Ezáltal a közéleti aktivitás segíthet a karriertervezésben és a személyes célok megfogalmazásában.

Nemzetközi kutatások szerint a közéleti szerepvállalásban aktív fiatalok körében jellemzőbb a sikeres karrierépítés, mivel az aktivitás során szerzett tapasztalatokat később a munkaerőpiacon is hasznosítani tudják (Checkoway & Aldana, 2013). A tapasztalatok során megismert személyes és szakmai hálózatok, valamint az önkéntességben, projektvezetésben vagy közösségi szervezésben szerzett gyakorlat értékes munkahelyi kompetenciákat biztosítanak.

Hazai példák is jól mutatják, hogy a fiatalok közéleti szerepvállalása nemcsak a társadalmi szerepvállalás erősítésében, hanem a pályaválasztásban is lényeges tényező. Egy 2020-as ifjúságkutatás szerint a közéleti tevékenységekben aktív magyar fiatalok jelentős része választja a közszolgálatot vagy a nonprofit szektort (Németh, 2020). Az ifjúsági önkormányzatokban való részvétel például kiváló alkalom arra, hogy a fiatalok betekintést nyerjenek az önkormányzati működésbe, és megfontolják, hogy politikai vagy közigazgatási pályát válasszanak.

Az ifjúsági közéleti részvétel hatásai ugyanakkor kockázatokat is hordozhatnak, ha az ideológiai befolyásoltság vagy politikai manipuláció miatt a fiatalok érdeklődése eltér a valódi szakmai lehetőségektől (Szabó, 2021). A közéleti aktivitás tehát kettős szerepet tölthet be: egyrészt a tudatos, önálló döntések meghozatalát segíti, másrészt kockázatokat hordoz, ha nem kiegyensúlyozott és értéksemleges formában történik.

I.2 „Számunkra, az idősebb fiataloknak, de még az ifjúsági korosztályban beletartozóknak megnyílt egy új világ. A mi gyerekeletünkben volt a rendszerváltás és utána sok minden történt és mi ilyen idősebb tini fejjel ezekkel a változásokkal tudtunk élni. És a másik, hogy szerintem is szükségszerű volt, hogy lejjebb menjen az aktív magnak a korhatára., és én azt gondolom, hogy a 16-17 éveseknél komolyabb hatással volt a PIFÖ-nél eltöltött munkásságuk az ő továbbtanulásukra. És a továbbtanulásra azért tudott hatással lenni, mert elesíptük őket valahol ott a középiskola végénél, és valaki ezért ment gazdasági pályára, vagy szocmunkásnak, vagy kommunikációesztétikára... És a saját életemben is, a főiskolán például ezért választottam a drámapedagógiai specializációnak és később egy másik szakot is azért választottam, mert már nyakig voltam ebben a témában.”

I.3 „A pályaválasztásra szerintem egy tök jó példa vagyok, mert 17 éves körül voltam, amikor belekerültem ebbe az egészbe, és akkor én nyilván elmentem programozó informatikusnak, de otthagytam egy év után, aztán tanultam kommunikációt egy OKJ-s képzésen és utána mentem el ifjúságsegítőnek és most mennék közösségszervezésre...”

Összességében a fiatalok közéleti szerepvállalása pozitív hatással lehet pályaválasztásukra, mivel elősegíti a társadalmi érzékenység kialakulását, a készségek fejlődését és a személyes célok megfogalmazását. E hatások érvényesülésének kulcsa a demokratikus, nyitott és kritikai gondolkodást támogató közegben végzett tevékenység.

Nemcsak a pályaválasztásra, de a későbbi karrier-útra is kedvező hatást gyakorolnak azok a tapasztalatok, amelyek révén új kompetenciákat sajátíthatnak el, vagy meglévőket fejleszthetnek azok a fiatalok, akik szervezett keretek között vállalnak részt a közügyekben. A közösségi szerepvállalás során a fiatalok számos, a későbbi életük és karrierjük szempontjából fontos kompetenciát fejleszthetnek, amelyek mind személyes, mind szakmai téren hasznosíthatók. Ezek a kompetenciák közé tartozik a kommunikációs készség, a vezetői képességek, a csapatmunkára való alkalmasság, az empátia és a kritikai gondolkodás. A közösségi szerepvállalás során szerzett tapasztalatok révén a fiatalok szélesebb rálátást nyernek társadalmi kérdésekre, megtanulnak együttműködni különböző háttérű emberekkel, és képesek lesznek hatékonyan megoldani a közösség problémáit (Checkoway & Aldana, 2013).

A kommunikációs készség különösen fontos, mivel a közösségi részvétel során a fiatalok gyakran találkoznak helyi hatóságokkal, civil szervezetek képviselőivel vagy saját kortársaikkal. Ezáltal fejlődik az érvelési és meggyőzési képességük, valamint az aktív hallgatás képessége (Németh, 2019). A vezetői képességek fejlesztése szintén jelentős előny, hiszen a közösségi projekteken való részvétel során a fiatalok vezető szerepbe kerülhetnek, így megtanulják, hogyan irányítsanak egy csoportot, kezeljék

a konfliktusokat és inspirálják társaikat (Benedek, 2020).

Nemzetközi szinten végzett kutatások, például Checkoway és Aldana (2013) tanulmánya szerint a közösségi szerepvállalás lehetőséget ad a fiataloknak a demokratikus részvétel alapjainak megismerésére, ami hozzájárul az állampolgári tudatosság és az aktív társadalmi szerepvállalás megerősítéséhez. A közösségi aktivitás során megszerzett empátia és társadalmi érzékenység segíti a fiatalokat abban, hogy megértsék mások szükségleteit és érzékenyebben reagáljanak azokra, ami különösen fontos a szociális szakmákban és a közszolgálati területeken (Tóth, 2018).

Az együttműködési készség a csapatmunkán alapuló projekteken való részvétel során fejlődik. Ez magában foglalja az érdekek összehangolását, a közös célok elérésére irányuló erőfeszítéseket és a konfliktusok hatékony kezelését (Smith et al., 2016). Az önálló döntéshozatal és a felelősségvállalás képessége szintén erősödik a közösségi szerepvállalás révén, hiszen a fiatalok gyakran kapnak olyan feladatokat, amelyek megoldása önállóságot és kreativitást igényel.

A közösségi szerepvállalás során megszerezhető kompetenciák a munkaerőpiacon is előnyt jelentenek, hiszen az ilyen készségek kiemelten fontosak a munkahelyi együttműködésben, a problémamegoldásban és a vezetésben (Benedek, 2020). Mindemellett hozzájárulnak az egészséges önértékelés, az önbizalom és a társadalmi felelősségérzet kialakulásához.

A generáció váltásnak köszönhetően nemcsak a szükségletek változtak a célcsoport tekintetében, de alapvetően a képességek és azok használatának módja is. Az oktatási rendszerben és a munkaerőpiacon is egyre hangsúlyosabb a kompetencia alapú tudás, szemben a hagyományos, lexikális ismeretekkel.

I.3 „Nagyon kinyílt az olló. Egyre többen vannak, akik felismerték, hogy amit itt csinálnak azzal nagyon nagy előnyük lesz a munkaerőpiacon a kortársaikkal szemben. Az egyikük fogalmazta meg, – ő előtte egy-két évvel került bele (a szervezetbe) – hogyha visszamehetne az időben, 15 évesen elkezdené

ilyen nemzetközi projektekre járni (amelyre ma már sokkal több lehetőség van, mint húsz évvel ezelőtt) és hagyná az egyetemet, meg az iskolát, mert sokkal többet tanult három-négy ilyen programon meg projekten, mint az egyetemen két-három év alatt. De ott van a másik véglet, aki meg ettől nagyon messze van... akiket úgy kell irányítani, hogy ezt tedd odébb...”

Az interjú összességében rámutat arra, hogy az ifjúsági önkormányzatok hatékony eszközök lehetnek a fiatalok közösségi és szakmai fejlődésének támogatásában. A szervezet tagjai számára a részvétel nemcsak közösségi elköteleződést jelentett, hanem személyes fejlődési lehetőséget is, amely hosszú távon pozitívan hatott életükre és karrierjükre. A közösségi részvétel jelentős hatást gyakorolhat az egyén személyiségére, hozzájárulva annak fejlődéséhez és formálásához. Az aktív részvétel a közösségi tevékenységekben számos személyes és társas készséget erősít, valamint az önismeret, az önbizalom és az érzelmi intelligencia fejlesztését is elősegítheti.

A közösségi tevékenységek során az egyén sikereket érhet el, és visszajelzéseket kaphat, amelyek növelik önbizalmát és önértékelését. Az aktív részvétel segít abban, hogy az egyén felismerje saját képességeit, valamint új kihívásokkal és felelőségekkel szembesüljön, amelyek megerősítik önállóságát és önálló döntéshozási képességét.

Az ifjúsági önkormányzat lehetőséget teremt tagjai számára, hogy a közös munka során a különböző háttérrel és nézőponttal rendelkező emberek kapcsolatba kerüljenek egymással. Ezáltal fejlődnek a kommunikációs készségeik, javul az empátiájuk, és képesek lesznek hatékonyan együttműködni másokkal. A társas interakciók során az egyén megtanul alkalmazkodni, meghallgatni másokat, és konstruktívan kezelni a konfliktusokat. A közösségi tevékenységek során a fiatalok mások problémáival és szükségleteivel is szembesülnek, ami hozzájárul az empátia és az érzelmi intelligencia növekedéséhez. Az együttműködés, a segítség és a támogatás érzékenyebbé teheti az egyént a társadalmi

problémák iránt, ami mélyebb kapcsolatok kialakítását teszi lehetővé, erősítve a szolidaritás és a demokratikus alapelvek érvényesülését, ami nemcsak célja, de mozgatórugója is az ifjúsági önkormányzatoknak.

IV. AJÁNLÁSOK

Az ifjúságpolitikai célok kijelölése (a célcsoport valós szükségleteihez igazodva), valamint azok megvalósítása országos és lokális szintű feladatként egyaránt jelentkezik, megelőzendő az egyes települések, vagy akár az ország elhagyását. 2016-ban a fiatalok mintegy harmada rendelkezett valamilyen migrációs tervvel, azaz munkavállalás vagy tanulás miatt fontolgatta az ország elhagyását. Figyelmeztető jel, hogy a 20-24 éves korosztály 39 százalékának, a középiskolai végzettséget szerzett fiatalok 37 százalékának, míg a vidéki nagyvárosokban élők 40 százalékának vannak migrációs terveik. A fiatalok külföldi mobilitási terveit alapvetően a munkavállalás motiválja. Többségük még ugyan nem hozott e téren végleges döntést, többnyire fontolgatják a hosszabb-rövidebb ideig tartó külföldi tartózkodást (jól láthattuk, hogy a bizonytalanság oka sokféle lehet, ami visszatartó erővel bír), ám ezen felül is vannak olyan fiatalok, akik bizonytalanok ebben a kérdésben (aktuálisan nem tudtak választ adni a migrációs tervekkel kapcsolatos kérdésekre). Sőt, a teljes korosztály 71 százaléka jobb megélhetés reményében vállalná az ország elhagyását, függetlenül attól, hogy jelenleg rendelkezik-e ilyen tervekkel vagy sem (Fazekas et. al., 2017).

Minden magyarországi település számára kardinális kérdésként jelenik meg a lakosságszám csökkenésének megállítása, különösen az elvándorlások megelőzése, elsősorban a fiatal generációk esetében. Pécsvárad települési szintű fejlesztési dokumentumaiban deklarált célként szerepel a fiatalok településen tartásának igénye, amelyhez alapvetően szükséges néhány életterületre vonatkozóan elérhető szolgáltatások, támogatások elérhetőségének javítása, a terület

helyzetének jobbítása. Az alapvető, létfenntartáshoz kapcsolódó elemek (lakhatás, foglalkoztatás, oktatás, stb) mellett igen jelentős szempontot jelenthet a téma tekintetében az, hogy miként alakul a fiatalok politikai szerepvállalásának helyzete, biztosított-e a településen a fiatalok számára, hogy beleszóljanak az őket érintő kérdések alakulásába, részt vegyenek a kapcsolódó döntések meghozatalában vagy előkészítésében, kifejezhessék véleményüket, szerveződhessenek és aktív közösségi életet élhessenek. Mindezen vetületek biztosítása és működtetése tekintetében kiemelt fontossággal bír a települési Ifjúsági Önkormányzat megléte és a szervezet működésének hatékonysága, az általa kifejtett tevékenységek eredményessége. Pécsvárad vonatkozásában elmondható, hogy összességében elégedettség uralkodik a PIFÖ jelenléte és szerepvállalása kapcsán, a vele kapcsolatba kerülő fiatalok számos módon és életterület mentén profitálhatnak a létezéséből és a vele való összekapcsolódásból, azonban megfogalmazásra került néhány fejlesztendő terület is, melyekre a következő néhány éves működési stratégia kialakításakor, a szolgáltatásfejlesztési elgondolások megfogalmazásakor érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni. A jelenlegi és korábbi tagok mindegyike ajánlaná a szervezetet ismerőseinek, barátainak, igen hosszan és részletesen fejtegették a szervezet működésének pozitívumait, életükre gyakorolt előnyös hatásait, nagyobb fejlesztésre váró területek, az alapvető működési mechanizmusokat és az alapelveket érintő változtatási elvárások ennek megfelelően nem kerültek megfogalmazásra, azonban kisebb újrarahangolást, irányváltást célzó javaslatok, építő jellegű kritikai észrevételek kiolvashatóak a megkérdezettek válaszaiból.

Ezen elemek az alábbiak szerint foglalhatóak össze:

- Települési beágyazottság javítása, a kapcsolódó települési és településen kívüli szervezetekkel való együttműködés fejlesztése, valamint a települési vezetéssel ápoltság kapcsolatának előmozdítása, különös tekintettel a szervezet érdekeinek képviselésére.
- Az utánpótlás nevelés alapelveinek, alapvető módszereinek kisebb mértékű átkalibrálása. Ennek keretében az egyik fontos elem a generációváltás elősegítése érdekében a tagok között a fiatalabb korosztályok képviselőinek bevonása a különböző

feladatok végrehajtásába, így a tagok cserélődése esetén a folyamatosság könnyebben biztosítható.

- A szervezett programok körének áttekintése, szélesebb rétegeket megmozgató tömegrendezvények arányának növelése.
- A település fiatal lakosságához való kapcsolódás megerősítése, a célcsoport megszólításának, bevonásának és a kapcsolódó módszereknek, eszköztárnak a fejlesztése.
- A szervezet láthatóságának javítása a közösségimédia-platformokra és az online megjelenésre irányuló PR tevékenység javításával, valamint a szervezet céljainak, tevékenységének megismertetését célzó offline rendezvények mennyiségének növelésével.

V. FELHASZNÁLT IRODALMAK

Benedek, J. (2020). *Közösségi szerepvállalás és kompetenciafejlesztés*. Budapest, Ifjúságkutatási Intézet.

Benedek, J. (2020). *Fiatalok és közélet: Magyarországon és nemzetközileg*. Budapest, Ifjúságkutatási Intézet

Bessant, J. (2004). *Mixed messages: Youth participation and democratic practice*. *Australian Journal of Political Science*, 39(2), 387-404.

Biesta, G. (2011). *Learning democracy in school and society: Education, lifelong learning, and the politics of citizenship*. Springer Science & Business Media.

Borda, V., & Vojtek, J. (2020). *Kutatási beszámoló. Ifjúságkutatás Pécsváradon - A 15-29 év közötti fiatalok szükségletfelmérése. 2018-3-HU01-KA204-059911 „Kreafire”*

Checkoway, B. (1998). Involving young people in neighborhood development. *Children and Youth Services Review*, 20, 765-795.

Checkoway, B. (2011). What is youth participation? *Children and Youth Services Review*, 33(1), 340-345.

Checkoway, B., Figueroa, L., & Richards-Schuster, K. (2003). Youth participation in public policy at the municipal level. *American Journal of Evaluation*, 24, 21-33.

Checkoway, B., & Aldana, A. (2013). Youth participation as critical citizenship. *Children and Youth Services Review*, 35(8), 1104-1111.

Collin, P. (2008). The internet, youth participation policies, and the development of young people's political identities in Australia. *Journal of Youth Studies*, 11(5), 527-542.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-*

Determination in Human Behavior. Springer.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.

Delli Carpini, M. X., & Keeter, S. (1996). *What Americans know about politics and why it matters*. Yale University Press.

Farthing, R. (2012). Why youth participation? Some justifications and critiques of youth participation using New Labour's youth policies as a case study. *Youth & Policy*, 109, 71-97.

Fleming, J., & Huebner, A. (2018). *Youth Participation in Democratic Life: Stories of Hope and Success*. Routledge.

Gurstein, P., Lovato, C., & Ross, S. (2003). Youth participation in planning: Strategies for social action. *Canadian Journal of Urban Research*, 12(1), 45-68.

Hart, R. 2019. "Youth Participation from Tokenism to Citizenship." UNICEF.

Head, B. W. (2011). Why not ask them? Mapping and promoting youth participation. *Children and Youth Services Review*, 33(4), 541-547.

Jávor, B., & Beke, Zs. (2012). Résztvevők és apatikusak. A társadalmi részvétel helyzete Magyarországon. *Working Papers in Political Science*, 2012/10.

Kallio, K. P., & Häkli, J. (2013). Children and young people's politics in everyday life: Practices of public participation and private reflection. *Space and Polity*, 17(1), 1-15.

Kohlberg, L. (1973). The Claim to Moral Adequacy of a Highest Stage of Moral Judgment. *The Journal of Philosophy*, 70, 630-646.

Kovács, A. (2018). *Ifjúsági szervezetek szerepe és hatásai a társadalomban*. Budapest, Egyetemi Kiadó.

Kovács, A. (2018). *Közéleti szerepvállalás és pályaválasztás*. Debrecen: Társadalomtudományi Kiadó.

KSH (2022). Népszámlálás 2022. Végleges adatok.

<https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vegleges-adatok/kiadvany/assets/nepszamlalas2022-vegleges-adatok.pdf>

KSH (2017). Mikrocenzus 2016. Iskolázottsági adatok. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_4.pdf

Lüküslü, D. G., Loncle, P., & Pais, A. (2021). Regimes of Youth Participation? *Comparative Analysis of Youth Policies and Participation across European Cities*. *YOUNG*, 29(2), 191-209. <https://doi.org/10.1177/1103308820937550>

Lindstrom, J. et al. (2018). Youth Engagement in Community Initiatives. *Journal of Youth Studies*.

Máté, B. (2019). *Demokratikus részvétel a fiatalok körében*. Pécs, Ifjúsági Kutatások Intézete.

Mihailidis, P. (2014). *Media literacy and the emerging citizen: Youth, engagement and participation in digital culture*. Peter Lang Publishing, Inc.

Németh, L. (2019). Közösségi szerepvállalás hatása a fiatalok társadalmi részvételére.” *Társadalomtudományi Tanulmányok*, 5(2), 12-30.

Németh, L. (2020). Az ifjúsági mozgalmak politikai kitettsége. *Közéleti Tanulmányok* 4(2), 23-45.

Nordic Council of Ministers. (2018). Youth Participation and Influence in the Nordic Countries: A Nordic Youth Perspective.

Pataki Gy. (2007). Bölcs „laikusok”. Társadalmi részvételi technikák a demokrácia szolgálatában. *Civil Szemle*, 2007/3-4, 144-156.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of*

American Community. Simon & Schuster.

Smith, L. T., Brown, J., & Roberts, P. (2016). *Community Engagement: Pathways to Competency Development*. New York, Social Work Press.

Szabó, K., & Tóth, J. (2021). *Civil és ifjúsági szervezetek Magyarországon*. Szeged, Társadalomtudományi Kiadó.

Szabó, K. (2021). Fialatok politikai nevelése: Kihívások és lehetőségek. *Közéleti Tanulmányok*, 5(3), 12-27.

Tóth, K. (2018). *Ifjúsági önkéntesség és közösségi aktivitás*. Pécs: Civil Kiadó.

VI. MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzat működésének vizsgálata

- A fiatalkori közéleti aktivitás életpályára gyakorolt hatásai a Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzat volt és jelenlegi tagjai esetében –

Kérdőív

A fiatalok mára egyre nagyobb mértékben élvezik a részvételiség alternatív formáit, ideértve az ifjúsági aktivizmust, a közösségi önkéntességet, az online aktivizmust vagy az ifjúsági társadalmi kezdeményezéseket. Az ifjúsági önkormányzatok ennek a részvételiségnek egy olyan formáját teremtették meg, mely egyszerre biztosítja a tagok számára érdekeik kinyilvánítását és érvényesítését, a tanulás lehetőségét és a közösséghez tartozás élményét.

A Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzat (továbbiakban PIFÖ) több évtizede van jelen Pécsvárad fiataljainak életében lehetőséget biztosítva a településen élő vagy tanuló fiatalok számára a közösségi szerepvállalás és az ifjúsági kezdeményezések helyi szintű érvényesítésére.

A kutatás a jelenlegi és a korábbi tagok PIFÖ-vel kapcsolatos attitűdjeit, a szervezethez való csatlakozás körülményeit, illetve a tagság későbbi életpályára gyakorolt hatásait vizsgálja, a jövőbeni szervezetfejlesztési célok meghatározásának elősegítése érdekében.

A kérdőív kitöltése anonim, a válaszadókról általános demográfiai adatokon kívül személyes adatokat nem gyűjtünk, vagy tárolunk.

Kérjük, minden kérdésre válaszolj! Véleményed fontos a kutatás szempontjából. Köszönjük, hogy segíted a munkánkat!

1. Nem:

1 férfi

2 nő

2. Életkor: .....

3.

1 Pécsváradon élek

2 Pécsváradon tanulok

3 Pécsváradon élek és tanulok

4 Pécsváradon dolgozok

5 Már nem élek Pécsváradon

Amennyiben lakóhelyem nem Pécsvárad:

1 Főváros

2 Megyei jogú város

3 Város

4 Község

5 Külföldön élek

4. Már nem tanulok, legmagasabb iskolai végzettségem

1 általános iskola

2 szakiskola

3 szakköznevelési iskola

4 gimnázium

5 technikum

6 főiskola

7 egyetem

6-7 esetében milyen tudományterületen?.....

5.

1 Jelenleg dolgozom

közigazgatásban

oktatásban

egészségügyben

kereskedelemben

mezőgazdaságban

pénzügyi területen

informatikai területen

szociális szektorban

iparban

egyéb.....

2 Jelenleg nem dolgozom

Mely szempontok játszottak leginkább szerepet abban, hogy a jelenlegi szakmai tevékenység mellett döntöttél? (Több válasz is lehetséges)

1 Korábbi tapasztalataim motiváltak

2 Iskolai végzettségem motivált

3 A munkám a hobbim

4 A megszerezhető jövedelem nagysága motivált

5 Ez a munkalehetőség volt az egyetlen lehetőség

6 A munkahely közelsége motivált

7 Kapcsolataim révén jutottam a lehetőséghez

6. Még tanulok

1 általános iskola

2 szakiskola

3 szaktanintézet

4 gimnázium

5 technikum

6 főiskola

7 egyetem

8 egyéb:.....

Véleményed szerint, milyen lehetőségeik vannak a fiataloknak a kerületben arra, hogy hallassák a hangjukat a helyi közügyekben?

1 Ifjúsági önkormányzat

2 Képviselői, polgármesteri fogadóóra

3 Lakossági Fórum

4 Civil szervezetek

5 Utcai tiltakozás

6 Flash mob

7 Internetes fórumok

Szerinted kinek a felelőssége, hogy a fiatalok számára jó közösségi programok legyenek a településen?

1 Kizárólag az aktuálisan hivatalban lévő település vezetőségének

2 A fiatalok maguk is felelősek, tenniük kell a saját jóllétükért

3 Közösen mindenki feladata

4 Nem tudom

7. Hogyan kerültél kapcsolatba a Pécsváradi Ifjúsági Önkormányzattal (a továbbiakban PIFÖ)?

1 a szervezet egy tagja ajánlotta

2 megkerestek a szervezettől

3 láttam egy programjukat, megtetszett és elmentem

4 mindig tudtam, hogy csatlakozni szeretnék

8. Mennyi ideig voltál a szervezet tagja?

.....

9. Töltöttél-e be valamilyen tisztséget a szervezetben?

1 igen

2 nem

ha igen, milyen?

10. Miért és hogyan ért véget a tagságod?

1 elköltöztem a településről

2 már nem volt érdekes számomra a tevékenység

3 nem volt időm a szervezetben való közreműködésre

4 valamilyen konfliktus miatt

5 egyéb: .....

.....

11. Milyen céllal csatlakoztál a szervezethez?

1 szerettem volna egy közösség tagja lenni

2 szimpatikusak voltak a szervezet által biztosított programok

3 érdekelnek a helyi ügyek, a politika, szeretnék tenni valamit

12. Voltak-e konkrét feladataid a szervezetben? Ha igen, mik?

1 nem

1 igen: .....

.....

13. Írd le öt szóval milyen előnyökkel járt számodra, hogy a szervezet tagja voltál:

1

2

3

4

5

A PIFÖ-ben végzett szakmai munka során mennyire játszanak szerepet az alábbiak? (1-nem tudom megállapítani, 5-teljes mértékben szerepet játszik)

- 1 Nyitottság
- 2 Erőszakmentesség
- 3 Kulturális sokszínűség elfogadása
- 4 Párbeszéd
- 5 Kreativitás
- 6 Egyenlőség
- 7 Aktív részvétel
- 8 Konfliktuskezelés
- 9 Emberi jogok
- 10 Demokratikus működés
- 11 Autonómia
- 12 Társadalmi igazságosság
- 13 Generációk közötti párbeszéd

Befolyásolta-e a pályaválasztásodat, hogy a PIFÖ tagja voltál?

- 1 Igen
- 2 Ha igen, hogyan?.....
- 3 Nem
- 4 Nem, mert már pályaválasztás után lettem tag

14. Befolyásolta-e valamilyen formában a szervezet utáni életedet az, hogy a PIFÖ tagja voltál?

- 1 igen
- 2 nem

15. Ha igen, akkor milyen formában?

.....

.....

.....

.....

.....

16. Milyen téren gyakorolta Rád a legnagyobb hatást a szervezeti tagság?

.....

.....

.....

.....

Mennyire érdekel a politika? (1-egyáltalán nem érdekel, 5-nagyon érdekli)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17. Mennyire jellemzőek az alábbi állítások a PIFÖ-re (1-egyáltalán nem jellemző, 5-teljes mértékben jellemző)

	1	2	3	4	5
A szervezett szabadidős programok magas színvonalúak					
A PIFÖ az ifjúsági közösségi élet színtere a településen					
A PIFÖ lehetőséget biztosít az ifjúságpolitika alakításában való részvételre					
A PIFÖ-ben jobbak a kapcsolatépítési lehetőségek, mint más ifjúsági szervezetekben					
A PIFÖ-ben való részvétel kiváló lehetőség meghatározott készségek, képességek fejlesztésére					

A PIFÖ a politikai szocializáció színtere					
A PIFÖ-ben való részvétel legnagyobb előnye a külföldi utazások lehetősége					
A PIFÖ törekszik a pártsemlegességre					
A PIFÖ a helyi fiatalok igényeit és érdekeit tartja szem előtt					
A PIFÖ szervezete zárt közösség					
A PIFÖ növeli a település megtartóerejét a fiatalok körében					
A PIFÖ folyamatosan megújuló, a társadalmi változásokra reagáló szervezet					
A PIFÖ mindig demokratikus alapon hoz döntéseket, jelöli ki a szervezet céljait					
A PIFÖ-höz többnyire azok csatlakoznak, akik később politikával szeretnének foglalkozni					
A PIFÖ-ben szerzett tapasztalatok jól jönnek a munkaerőpiacon					

Hogyan értékelnéd a PIFÖ együttműködését a tagságod időszakára vonatkozóan az alábbi intézményekkel, csoportokkal? (1-nagyon gyenge, 5-kiváló)

	1	2	3	4	5
Települési önkormányzat					
Nemzetiségi (Kisebbségi) Önkormányzat					
Helyi középiskola					
Helyi általános iskola					
Helyi civil szervezetek					
Testvérvárosok					
Más hazai ifjúsági szervezetek					

Az alábbi képességek és kompetenciák fejlődését milyen mértékben segítette elő a PIFÖ tagság (1- egyáltalán nem, 5-teljes mértékben)

	1	2	3	4	5
kommunikáció					
csapatmunka					
vezetői készségek					
szervezői készségek					
empátia					
szolidaritás					
idegennyelv ismeret					
kapcsolatépítés					
vitakészség					
diplomáciai érzék					
innovativitás					
munkafegyelem					
kritikai reflektivitás					

érdekérvényesítés					
számítógépes felhasználói ismeretek					
közösségszervezés					

18. Ajánlanád-e fiatal ismerőseidnek a szervezetet?

1 igen

2 nem

Miért? .....

.....

.....

.....

Visszatekintve a tagság időszakára, van-e bármi, amit megváltoztatnál a szervezet akkori működésében, célkitűzéseiben?

Nem, semmit

Igen, ...

.....

.....

.....

Véleményed szerint mi kellene legyen a PIFŐ három legfontosabb célkitűzése a következő 5 évre vonatkozóan?

- 1
- 2
- 3

2. számú melléklet

Pécsvárad Ifjúsági Önkormányzat működésének vizsgálata

- A fiatalkori közéleti aktivitás életpályára gyakorolt hatásai a Pécsvárad Ifjúsági Önkormányzat volt és jelenlegi tagjai esetében -

Fókuszcsoporthoz tartozó interjú (2024. 07. 26.)

1. Hogyan, hol találkoztál a Pécsvárad Ifjúsági Önkormányzattal (továbbiakban: PIFÖ)? Mennyi ideig voltál a szervezet tagja (megtől meddig)? Töltöttél-e be valamilyen tisztséget a PIFÖ-ben?
2. Hogyan fogalmaznád meg a PIFÖ működésének lényegét, célját, a helyi ifjúságpolitikai célok megvalósulásához történő hozzájárulását? Hogyan járul hozzá a szervezet a helyi fiatalok életéhez?
3. Véleményed szerint képes-e a szervezet maradéktalanul ellátni a feladatait, van-e olyan terület, ahol változásra/változtatásra lenne szükség?
4. Hogyan fogalmazhatóak meg a szervezeti tagság előnyei, mit biztosít a szervezet a tagjai számára?
5. Jellemzően hogyan történik a szervezethez való csatlakozás és általában miért ér véget a szervezeti tagság?
6. Megítélésed szerint a PIFÖ-ben eltöltött idő hogyan befolyásolja a tagok életét a tagság ideje alatt, illetve a szervezettel való kapcsolat megszakadását követően (munkaerőpiaci elhelyezkedés, kapcsolatrendszer alakulása, a szervezetben esetleg megszerzett készségek-, képességek kamatoztatása stb.)?
7. A Te életedben milyen szerepet töltött be a PIFÖ, a szervezetben eltöltött idő alatt mi volt a legfontosabb számodra az Önkormányzathoz való kapcsolódás tekintetében? Hogyan, miért szakadt meg a kapcsolatod a szervezettel?
8. Mely külső és belső tényezők nehezítik leginkább a PIFÖ működését, illetve, miként lehetne javítani a szervezet működésének hatékonyságán?

